

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Herreanthus meyeri Schwant.

Foto: A. de Graaf

ISBN 0039-4467

**62ste JAARGANG
No. 8
AUGUSTUS 1983**

Beste vrienden,

Als voorzitter van zo'n vereniging als de onze met meer dan 3000 leden, is het natuurlijk onmogelijk om met al die mensen een beetje contact te onderhouden. Het kan dan ook niet anders of er zal altijd wel een behoorlijke afstand blijven tussen de leden en het bestuur van Succulenta. Hierdoor zal ook steeds het gevaar blijven bestaan, dat beiden uit elkaar groeien. De leden weten niet meer waar het bestuur mee bezig is en op 't laatst interesseert het hun ook niet veel meer. "Ze doen maar" wordt dan vaak onverschillig gemompeld. En ook het bestuur dreigt zijn eigen gangetje te gaan, gaat eigen stokpaardjes berijden en heeft niet voldoende oog voor datgene waarom het eigenlijk gaat: het bevorderen van een enorm interessante hobby van enige duizenden mensen.

Dit gevaar bestaat inderdaad, maar we moeten er alles aan doen het te voorkomen. Middels stukjes als dit wil ik hiertoe in elk geval een kleine bijdrage leveren door te proberen toch enig contact met u te onderhouden. Ik wil graag zo nu en dan wat vertellen over wat er binnen het bestuur aan de orde is en misschien zal ik ook wel eens ingaan op wat algemener dingen, die met onze hobby verband houden.

Hoe weinig we elkaar ook kennen, één ding hebben we met zijn allen gemeen: we beleven groot genoeg, veel spanning en een enorm plezier aan onze succulente planten. Aan die gemeenschappelijke interesse wil nu precies het bestuur van onze vereniging dienstbaar zijn.

Ik zie in feite twee hoofdtaken voor het bestuur. In de eerste plaats moet het de vereniging en haar activiteiten op een goede en duidelijke manier regelen en in de tweede plaats dient het steeds op zoek te zijn naar vernieuwingen. Het regelen, zo zou je kunnen zeggen, is het werk op de achtergrond. Dat moet goed gebeuren en dan merken de leden daar weinig van. 't Is dan net als met een goede scheidsrechter. Hij zorgt ervoor dat de wedstrijd op rolletjes loopt, maar hemzelf merk je eigenlijk niet. Toch wil ik u in de toekomst via deze stukjes ook wel eens wat van dit regelwerk laten zien.

Het vernieuwen, daarentegen, valt veel meer op. Een bestuur zal zich steeds afvragen of bepaalde dingen beter kunnen worden aangepakt en misschien zelfs heel anders. Dat brengt discussie met zich mee én leven in de brouwerij, áls tenminste de democratie in de vereniging een beetje leeft. Ik hoop zo nu en dan ook langs deze weg eens wat stof voor zulke discussies te kunnen geven.

Herman Koningsveld,
uw voorzitter

Mesembryanthemaceae (XXXIV)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

57. Herrea (genoemd ter ere van Hans Herre, voormalig curator van de botanische tuin van Stellenbosch).

De door wetenschappers aangenomen ontwikkelingsgeschiedenis van de *Mesembryanthemaceae* loopt van de in botanisch opzicht eenvoudige geslachten met wat we noemen gewone bladeren, tot de geslachten met volledig tot een bol vergroeide bladeren. De wijzigingen in de inrichting van de zaaddozen (capsules) met hun merkwaardige mechanismen, houdt geen gelijke tred met de veranderingen in de bladvormen.

Het geslacht *Herrea* staat vrij laag op de 'evolutie-ladder'. De planten hebben een kruidachtig voorkomen met vrij slappe, rolronde, toegespitste bladeren die na de groeiperiode afsterven. De planten bezitten dikke, worstvormige wortels die na groei en bloei van de plant in de grond achterblijven en bij een volgende groeiperiode weer uitlopen.

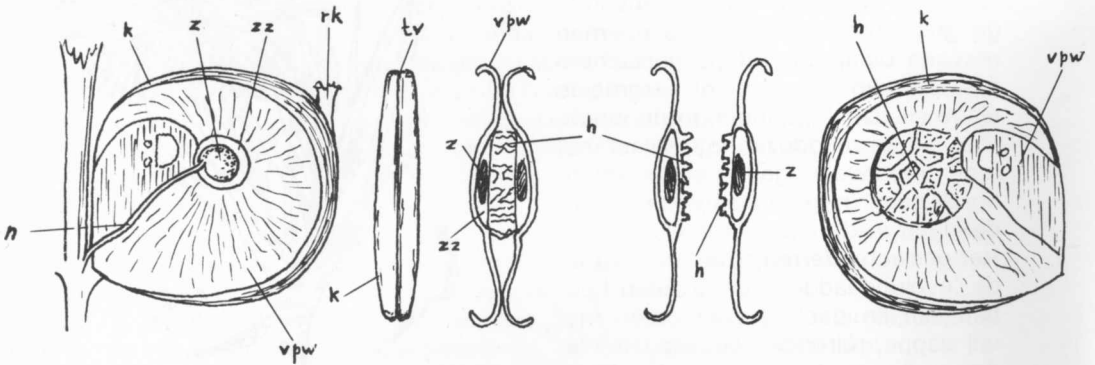
De zaaddozen bezitten geen echte zwellijsten en missen daardoor het vermogen door middel van vocht de capsules te laten openen. Het zijn veel meer vruchten van het schizocarpe-type, dat wil zeggen: splitvruchten. Na rijping delen de vruchten zich in een aantal parten en een groot deel der zaden laat daaruit los nadat de wanden van de afzonderlijke parten gescheurd of vergaan zijn. Niet **alle** zaden, want een andere merkwaardigheid bij dit geslacht is het voorkomen van zogenaamde "seedpockets". Een goed Nederlands woord bestaat hier eigenlijk niet voor. Deze seedpockets zijn holten in de zaaddoos, (of liever gezegd in de partjes van de zaaddoos) waarin een aantal zaden achterblijft als na het vergaan van de partjes der zaaddoos, het merendeel van de zaden eruit gevallen is. Deze zeer bijzondere voorziening komt bij meer, laag op de evolutie-ladder staande, geslachten voor.

Als men bij planten van scherpzinnigheid zou kunnen spreken, is dit een vernuftige inrichting om onder vrijwel alle omstandigheden de soort in stand te houden. Wat is namelijk het geval. Na het rijpen, drogen, vergaan van het grootste deel der vruchten en het uitstrooien van de zaden, zal er op een zeker moment regen vallen. Doordat de regenval in de meeste gevallen slechts uit een enkel buitje bestaat, is de overlevingskans van de snel gekiemde zaden uiterst gering. Vele of alle kiemplantjes gaan dan ook verloren, zeker als zij op een ongunstige plaats terecht gekomen zijn. Voor de planten van het geslacht *Herrea* echter geen nood; door de slimme voor-

Herrea grandis

ziening die de seedpockets toch zijn, blijft een aantal zaden netjes opgeborgen in de resten van de partjes van de zaaddozen totdat er betere tijden aanbreeken. Na verloop van tijd zijn de restanten verweerd en afgebrokkeld door het rollen over de grond en de inwerking van de zonnestralen. De resterende zaden komen dan van lieverlede vrij. Wellicht zijn zij op een wat gunstiger plek terecht gekomen en als er weer regen valt of sterke dauwvorming optreedt, kunnen zij alsnog ontkiemen. Een ingebouwde, extra zekerheid ter continuering van de soort.

*m = navelstreng; k = klepvlies; z = zaad; zz = zaadzakje (seedpocket); rk = restant van kelk; vpw = vliezige partjes wand; tv = tussenvliezen; H = honingraatweefsel.
Naar een afbeelding in Schwantes "Flowering Stones and Mid-day Flowers".*

Van deze merkwaardige planten wordt soms zaad aangeboden en iedere rechtgeaarde Mesem-liefhebber zal ze zeker eens willen zaaien. Moeilijkheden levert het zaaien niet op. Als men de zaailingen het eerste jaar maar weet door te krijgen, lukt het verder ook wel. U dient er echter rekening mee te houden dat de wortelstok in de grond achterblijft. Als aan het einde van de groeiperiode in het najaar het bovengrondse deel afsterft, denkt u dan niet dat de plant de geest gegeven heeft.

's Zomers kunnen de planten goed buiten gekweekt worden, bijvoorbeeld in de rotstuijn. In het begin van de herfst graaft u de wortelstokken op, die dan op dezelfde manier als de knollen van *Dahlia's*, in zand droog bewaard kunnen worden tot het volgende jaar.

Herrea's bloeien gemakkelijk en rijk met tot 10 cm grote bloemen aan vrij lange bloemstelen. Na de bloei verhouten deze bloemstelen meestal; er zijn echter ook soorten waarbij dit niet het geval is. De stelen met de eventueel aanwezige vruchten gaan in dat geval hangen.

De bloemkleur is meestal geel, doch ook roze en geel met wit komt voor. De bloemen bezitten talrijke smalle bloemblaadjes.

Het geslacht omvat ongeveer 25 soorten die alle de moeite van het kweken waard zijn.

De afgebeelde soort, *H. grandis* bloeit met 10 cm grote bloemen, waarvan de bloemblaadjes aan de basis geel zijn en naar de punt toe verlopen tot zacht roze.

Het verspreidingsgebied van de *Herrea's* ligt in het zuiden en zuidwesten van de Kaapprovincie.

58. Herreanthus (afgeleid van Hans Herre, voormalig curator van de botanische tuin van Stellenbosch en van het Griekse woord voor bloem)

Herreanthus meyeri is de enige soort van dit geslacht, dus wederom een monotypisch geslacht.

Vergeleken met het eveneens naar Herre genoemde en hiervoor besproken geslacht *Herrea*, staat *Herreanthus* heel wat hoger op de "evolutie-ladder". De plant kan beschouwd worden als een ultra-succulent. De dikke, in dwarsdoorsnede driehoekige bladeren zijn kruisgevijs geplaatst; aan de basis zijn zij met elkaar vergroeid. Het bladoppervlak is glad, doch vertoont wel een aantal donker gekleurde stippen. De bladeren zijn dof grijsgroen van kleur en hebben een duidelijke kiel aan de onderzijde. De punt is tamelijk spits.

Op zijn natuurlijke groeiplaats, Namakwaland, in de buurt van Steinkopf, komt de plant uitsluitend voor in terreinen met kwartsbrokken en -gruis. Door de intense zonneschijn kleuren de bladeren zich tot een lichtgrijze tint en zijn daardoor moeilijk te onderscheiden van de omgeving. Ook de scherpkantige vorm van de bladeren draagt ertoe bij dat zij moeilijk te vinden zijn.

De bloemen zijn nagenoeg zittend en verschijnen tussen de jonge bladparen. Bloemkleur wit; doorsnede ca. 3 cm. De bloemen blijven dag en nacht open en zijn zwak geurend.

De cultuur van deze plant is niet zo moeilijk als we hem maar behandelen als een ultra-succulent. Dat wil zeggen een potgrond die voor de helft uit grof zand bestaat en voor de andere helft uit klei en goede bloemenaarde. Aan dit schrale grondmengsel dient wel voedsel in de vorm van Thomas slakkenmeel toegevoegd te worden. Water mag slechts spaarzaam gegeven worden en de standplaats dient zo zonnig mogelijk te zijn.

Opkweken uit zaad is net zo gemakkelijk als bij *Lithops*. De kiemplantjes en jonge zaailingen hebben ook hetzelfde voorkomen als die van *Lithops*, *Conophytum* of *Schwantesia*. Eerst na verloop van een half tot één jaar veranderen de bolvormige plantjes langzamerhand van vorm. Het duurt overigens wel ongeveer vier jaren voordat de planten volwassen zijn en bloeibaar. Zij hebben dan de habitus van de plant op de voorplaat. Nog weer een aantal jaren later zal deze trage groeier zich gaan vertakken. Oude planten vormen op de lange duur een groepje van enkele koppen.

Ondanks het feit dat de plantjes de eerste tijd zoveel op *Lithops* gelijken, horen ze toch niet in de *Schwantesia-Lithops* groep thuis.

Herreanthus meyeri onderscheidt zich in botanisch opzicht onder andere van deze groep doordat hij duidelijke en dikke schutbladeren bezit. Deze ontbreken bij de planten van de *Schwantesia-Lithops* groep. Zij komen weer wél voor bij *Conophytum*. Het ligt voor de hand dat *Herreanthus* onder andere daarom tot de *Conophytum*-achtigen gerekend wordt.

Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht

(wordt vervolgd)

Het geslacht *Gymnocalycium* (VI)

LUDWIG BERCHT

Serie VIII. Quehliana Buxbaum

Kenmerk van de serie: De zaden zijn hoedvormig, soms iets scheef, met een enorm hilum. Grootte ongeveer 1,5 mm. De testa is glad, glanzend roodbruin en bezit op vele (niet alle) cellen een doornknobbeltje. Het zeer grote en basale hilum bezit een dikke, uitstulpende zwammige randzoom die het hilum hoefijzervormig omvat en dikwijls bedekt. Geen arillushuid. Soortnamen, die in deze serie thuishoren, zijn: *G. bodenbenderianum*, *G. intertextum*, *G. kozelskyanum*, *G. moserianum*, *G. occultum*, *G. ochoterenai*, *G. parvulum*, *G. piltziorum*, *G. quehlianum*, *G. ragonesei*, *G. riojense*, *G. stellatum*, *G. triacanthum* en *G. vatteri*.

De Quehliana-serie, welke in zijn geheel overeenkomt met de sectie Trichomoseminae uit de onderverdeling volgens Schütz¹¹¹), is qua zaadvorm een goed gedefinieerde groep. In feite vormen alle soorten, die tot deze serie gerekend worden, één groot complex. Het zijn merendeels vrij platte planten met een stevige penwortel. De meeste soorten zijn beschreven aan de hand van importen. De (exacte) vindplaatsen waren meestal onbekend. Ook gedegen veldonderzoek ontbrak met als gevolg dat de natuurlijke variatiebreedte niet in de soortbeschrijving betrokken kon worden. Uitgebreid veldonderzoek zal ons moeten leren, hoeveel van de bovengenoemde soorten en de daarbij horende variëteiten gehandhaafd kunnen blijven.

De typeplant van deze serie is *Gymnocalycium quehlianum* (Haage jr) Berger¹¹²). De areolen op de meestal 11 ribben dragen 5 aanliggende dorens, hoornkleurig met rode voet. De bloem is zuiver wit met een rode keel, de bloembladen zijn stomprond^{113,114}). Deze zeer variabele soort wordt aangetroffen in de dalen van de gehele Sierra Chica de Cordoba. Van *G. quehlianum* zijn, al dan niet terecht, vier variëteiten beschreven. De variëteit *zantnerianum* Schick¹¹⁵), met als opgegeven vindplaats Sierra de Cordoba, onderscheidt zich van de typeplant door de zacht lilaroze getinte petalen en witte (type wit met rode voet) meeldraden. Aansluitend beschreef Schick nog een variëteit *rolfianum*¹¹⁶) met als vindplaats Capilla del Monte. Bozsing beschreef een variëteit *albispinum*¹¹⁷) en een variëteit *flavispinum*¹¹⁷), beide naar planten, opgekweekt uit zaad, afkomstig van Alta Gracia, Cordoba. De eerste bezit krijtwitte dorens met rode voet, de tweede gele dorens zonder rode voet.

In 1905 beschreef Spegazzini een plant als *Echinocactus platensis* var. *parvulus*¹¹⁸), welke hij in 1925 als *Gymnocalycium parvulum* (Speg.) Speg. tot soort verhief. De planten, die als zeer nauw verwant met *G. quehlianum* gezien worden, bereiken slechts een grootte van 3 cm. De vindplaats is de Sierra de San Luis. Rausch heeft deze planten daar ook aangetroffen (R 115). Alhoewel *G. parvulum* tot de Quehliana behoort, wordt er ook zaad onder die naam in omloop gebracht dat in de Baldiana-groep thuishoort.

Hoorden de twee genoemde soorten in engere zin tot de quehlianum-verwantschapsgroep, de thans volgende planten kunnen dan gerekend worden tot het stellatum-complex¹¹⁹).

Gymnocalycium stellatum (Speg.) Speg.^{120,121}), waarmee *Gymnocalycium asterium* Ito¹²²) synoniem is, zal als soortnaam zeker blijven bestaan, daar het de eerstbeschrevene is uit het complex. Waarschijnlijk heeft Spegazzini alle hem bekende vormen onder deze ene naam begrepen, want als

groeiplaatsen gaf hij op de provincies Cordoba, La Rioja en Catamarca. In die provincies zijn dan ook later vele groeiplaatsen van stellatum-vormen gevonden. Ik denk dat een ieder deze planten kent met hun stervormig uiterlijk. De bloem is tamelijk groot en wit van kleur. Gezien de variabiliteit op de groeiplaatsen is het zeer twijfelachtig of de twee beschreven variëteiten gerechtvaardigd zijn. *Gymnocalycium stellatum* var. *paucispinum* (Backbg) Strong¹²³⁾ is een stellatum-vorm met drie dorens per areool en werd beschreven naar importplanten, verzameld door Fechser. Een stellatumvorm, die slechts 5 cm groot wordt en ook een enigszins afwijkend uiterlijk heeft, werd als *Gymnocalycium stellatum* var. *minimum* Pazout¹²⁴⁾ beschreven. *Gymnocalycium riojense* Frič^x ex Pazout¹²⁵⁾ werd opgekweekt uit zaad dat Frič in 1926 meegebracht had en zal gezien de naam zeker uit La Rioja afkomstig zijn. Schütz vermeldt dat van *G. riojense* evenals van *G. bodenbenderianum* weinig soortechte planten in de verzamelingen aanwezig zijn. *Gymnocalycium bodenbenderianum* (Hosseus) Berger¹²⁶⁾ beschreef Berger naar importplanten die Hosseus opgestuurd had naar Haage. Piltz vermoedt dat zijn P 206, gevonden bij Ulapes in het zuiden van La Rioja, hiermee overeenkomt.

In 1963 werden planten geïmporteerd die 3 jaar later door Schütz beschreven werden als *Gymnocalycium kozelskyanum*^{127,128)}. Opvallend aan deze planten is de roodbruine lichaamskleur en de drie stevige dorens per areool. De bloemkleur is dieproze met een donkerder keel. Schütz veronderstelde, dat de planten uit Cordoba afkomstig waren. Piltz vond in de Sierra de los Colorados, La Rioja, planten die volgens hem veel gelijkenis met *G. kozelskyanum* vertonen.

Gymnocalycium triacanthum Backeberg¹²⁹⁾ draagt, zoals zijn naam al zegt, drie dorens per areool. Ook deze planten kwamen uit een importzending (aan Stümer). Volgens Piltz zou zijn P 124, aangetroffen in de Sierra de Ancasti, prov. Catamarca, deze soort kunnen zijn.

In Kreuzinger's Verzeichnis uit 1935 wordt onder nummer 221 opgevoerd *G. occultum*, planten die door Frič^x uit Argentinië waren meegebracht. In 1962 werden deze planten door Schütz beschreven als *Gymnocalycium occultum* Frič^x ex Schütz¹³⁰⁾. Vooral het zeer donker gekleurde lichaam is karakteristiek. Alhoewel Schütz als vindplaats Cordoba aangeeft, hetgeen waarschijnlijk een gok is, heeft Piltz de soort teruggevonden in de Sierra de Ambato, Catamarca.

Zeker een goede soort is de uit de Salinas Grandes, Catamarca afkomstige *Gymnocalycium ragonesei* Castellanos¹³¹⁾. Het is een zeer platte en kleinblijvende soort met een opvallend slanke bloembuis. Van Vliet¹³²⁾ heeft een uitvoerig verslag gegeven, hoe hij *G. ragonesei* vond en geeft tevens een gedetailleerde beschrijving van de planten. Een aardige natuuroopname geeft Hetzenecker¹³³⁾, welk artikel voorafgegaan wordt door een artikel van Strigl over *G. pseudoragonesei* n.n. Deze planten werden indertijd aangezien als *G. ragonesei* totdat de echte soort weer teruggevonden werd.

Backeberg beschreef in 1935 *Gymnocalycium ochoterenai*¹³⁴⁾ en verrijkte deze soort ook nog met vier variëteiten: *cinereum*¹³⁴⁾, *polygonum*¹³⁵⁾, *tenuispinum*¹³⁵⁾ en *variispinum*¹³⁵⁾. Het typerende van *G. ochoterenai* zijn de golfvormige lengtegroeven en een ribbenaantal van tenminste 16. De typeplant en de eerstgenoemde variëteit ontdekte Backeberg tussen zendingen bij Stümer in Argentinië, de andere drie variëteiten zijn importzendingen afkomstig van Fechser. Als provincie van herkomst veronderstelde hij La Rioja. Inderdaad vond Piltz in de Sierra de Velasco, La Rioja, deze soort terug (P 31), alhoewel Borth in zijn BO 54, gevonden bij Quines,

Gymnocalycium quehlianum

Foto's van de schrijver
tenzij anders aangegeven

Gymnocalycium stellatum, groeiplaats
bij Los Molinos Foto: J. Lambert

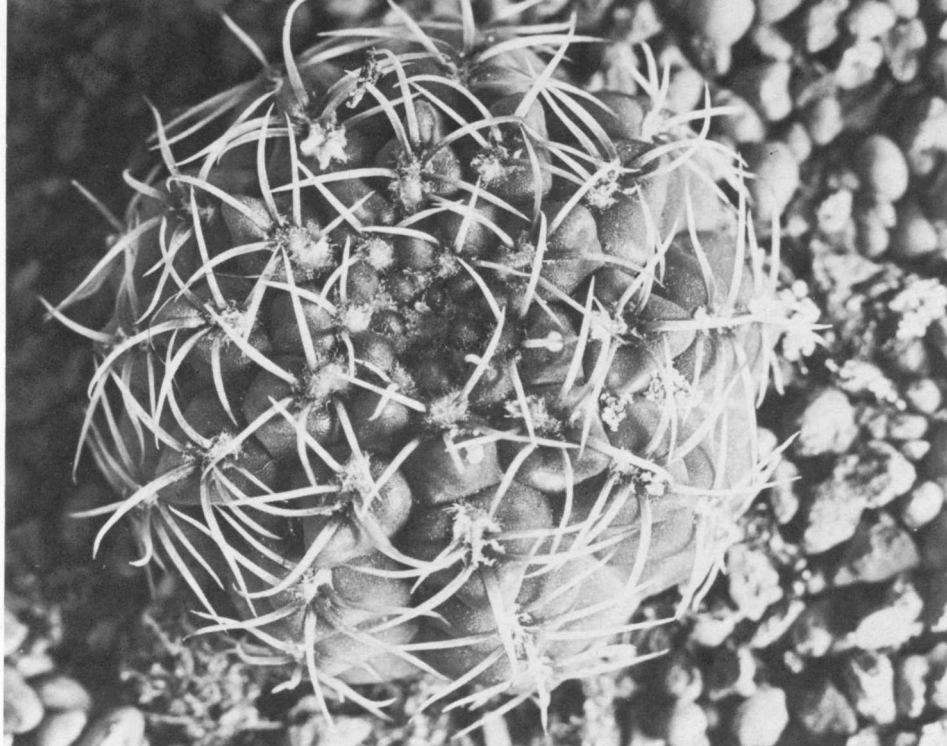
Variabiliteit rond *Gymnocalycium*
species P-76 (Collectie Piltz)

prov. San Luis, ook deze soort meende te herkennen. Mogelijk is deze laatste gelijk aan Rausch' R 111 uit de Sierra de San Luis, welke in de veldnummerlijst als *G. ochoterenai* wordt opgegeven, maar door Frank¹¹³⁾ als een vorm van *G. quehlianum* gezien wordt.

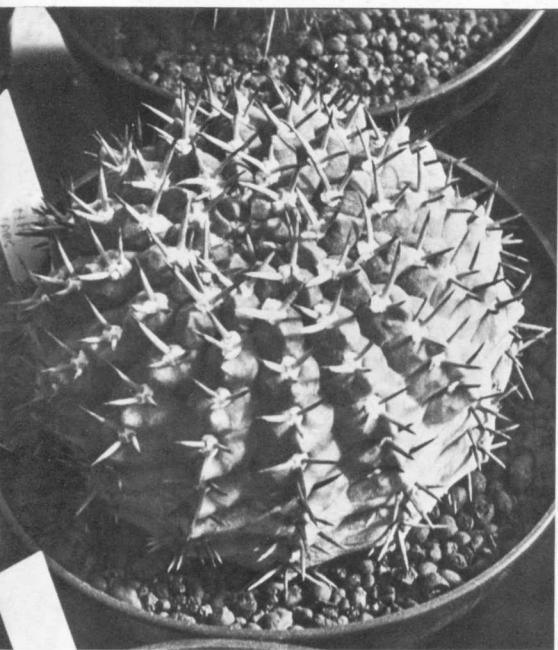
Indien men een richtlijn wil hebben om het quehlianum en het stellatum-complex van elkaar te kunnen onderscheiden zonder er al te diep op in te gaan dan kan men letten op het volgende: de bloemen van het stellatum-complex zijn gedrongener en de kleur van het plantelichaam neigt veel sterker (en sneller nog in de zon) naar bruin.

Een derde groep van planten in deze Quehliana-serie kan men gemakkelijk onderscheiden door de veel langere bedoorning.

In 1966 beschreef Schütz planten die door Fehser verzameld waren, als *Gymnocalycium moserianum*¹³⁶⁾. Zaad van deze soort kwam en komt ook

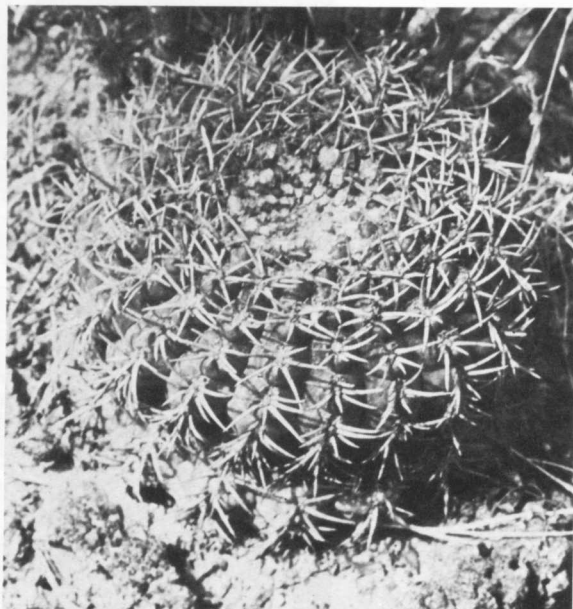

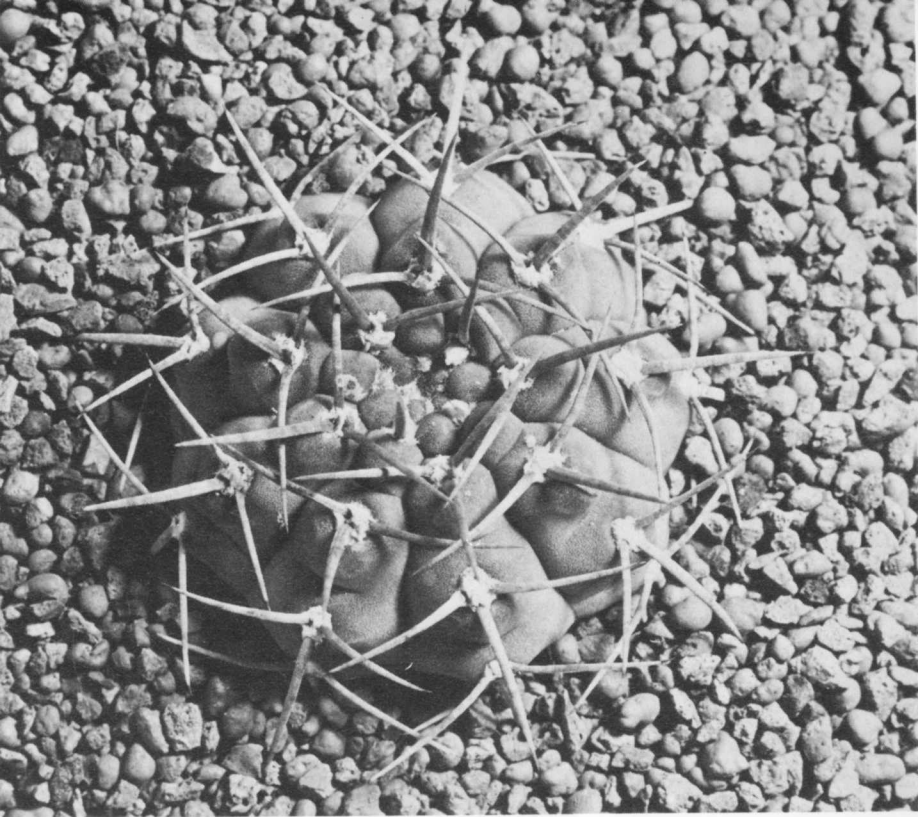
G. quehlianum

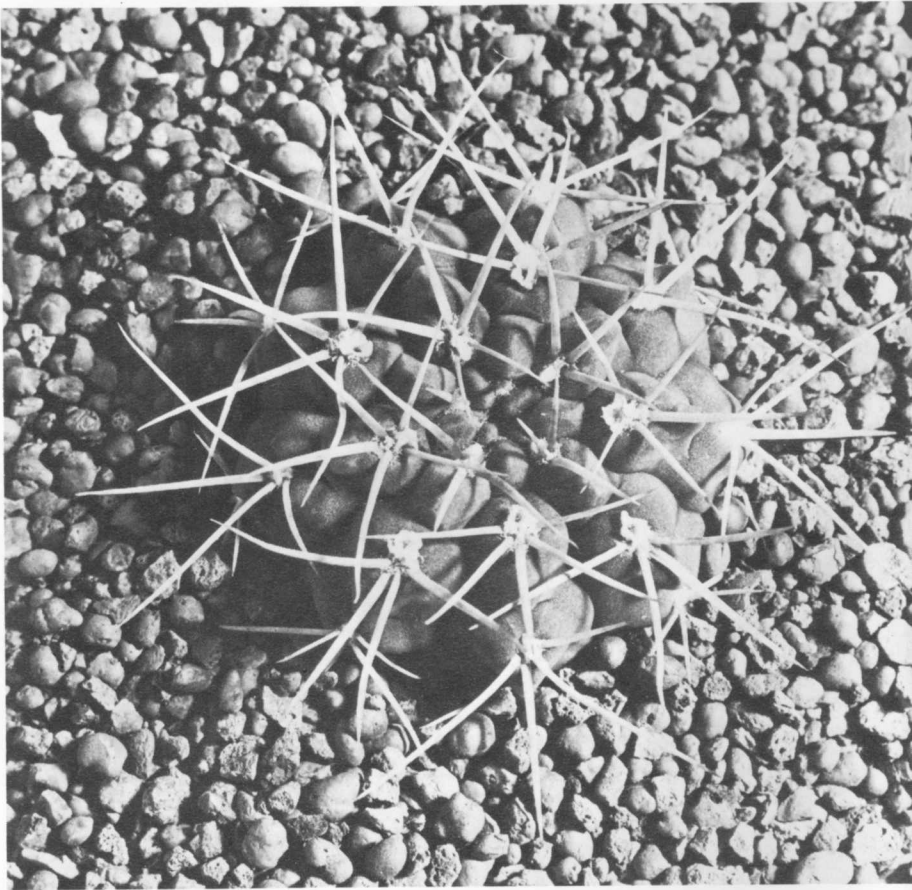
G. ochoterenai (L513)
(Coll. de Herdt)

G. cf. riojense, Sierra de
Viquis. Foto J. Lambert

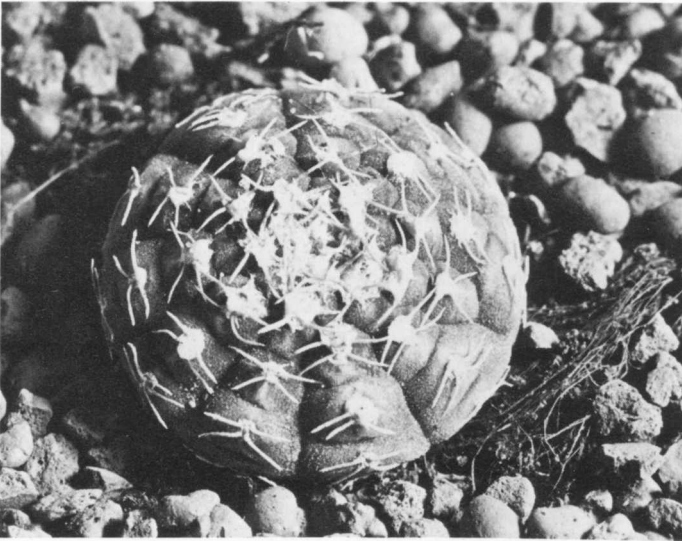
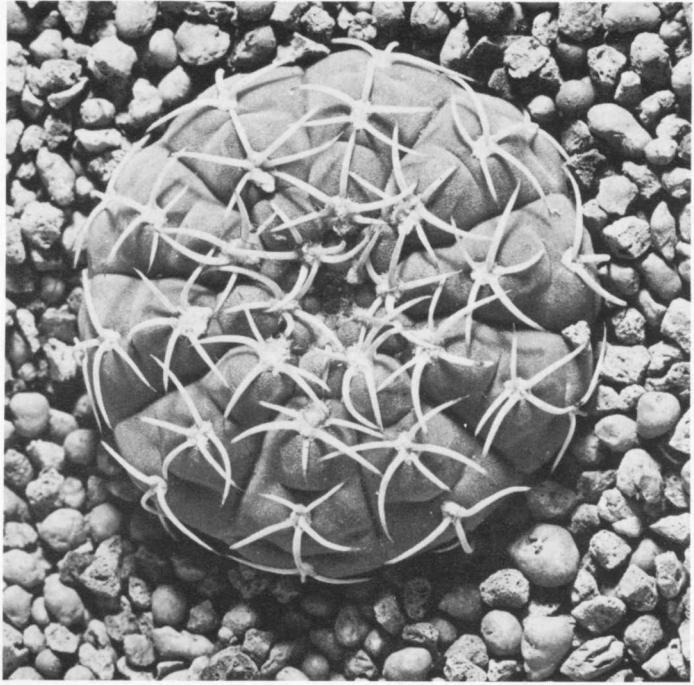

*Gymnocalycium
vatteri*

*Gymnocalycium
moserianum*

*Gymnocalycium
stellatum*

*Gymnocalycium
ragonesii*

nog steeds in de handel als *G. sp. Serr.* (= Serrezuela) en *G. sp. Hig.* (= La Higuera), zijnde de vindplaatsen van *G. moserianum* in het noordwesten van de provincie Cordoba. De planten bezitten vrij lange dorens (± 25 mm), geel met donkerder basis. De bloemen zijn wit met rode keel, terwijl Schütz vermeldt dat de meeldraden tot bovenaan roodgekleurd zijn.

Uit de Sierra Grande, Cordoba en wel uit de omgeving van Las Rabonas en Nono stamt *Gymnocalycium vatteri* Buining¹³⁷⁾. Buining beschreef deze plant aan de hand van een hem door Vatter toegezonden exemplaar. Ty-

pisch aan deze soort is de ene doorn per areool, alhoewel later is gebleken dat dit helemaal geen regel is¹³⁸⁾.

Zeer recent beschreef Schütz *Gymnocalycium piltziorum*¹³⁹⁾, een soort door het echtpaar Piltz gevonden aan de westkant van de Sierra de Velasco, prov. La Rioja. De planten bezitten 5 sterk priemende, afstaande doorns. De bloem is lilaroze.

Als laatste naam van deze groep met lange bedoorning moet nog genoemd worden *Gymnocalycium intertextum* Backeberg¹⁴⁰⁾. Zoals de naam al zegt zijn de doorns met elkaar vervlochten. De planten zijn door Fehser verzameld. Een vindplaats werd niet opgegeven.

Ondanks de opvatting van Frank behoort de eerder vermelde plant met veldnummer R 111 hoogstwaarschijnlijk ook in deze derde groep thuis.

Tot slot de cultuur van de Quehliana-soorten. Deze planten van gematigde hoogten verdragen volle zon en in de winter temperaturen van rond het vriespunt. In het voorjaar volop water geven.

(wordt vervolgd)

Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen

Literatuur:

111. B. Schütz, *Friciana* 1962; Engelse vert. in *The Chileans* vol. 3 nr. 15
112. F. Haage jr., *Monatschrift für Kakteenkunde* 1899, p. 43
113. G. Frank in Krainz, *Die Kakteen* aflevering 1.4.1975
114. B. Dölz, *Sukkulentenkunde (SKG) VI* p. 29 (1957)
115. H. Schick, *Sukkulentenkunde (SKG) II* p. 25 (1948)
116. H. Schick, *Sukkulentenkunde (SKG) II* p. 26 (1948)
117. F. Bozsing in Backeberg, *Die Cactaceae III* p. 1722 (1959)
118. C. Spegazzini, *Cact. Plat. Tent.* 1905, p. 505
119. B. Schütz, *K.u.a.S.* 1976, p. 198 met zeer illustratieve foto's
120. C. Spegazzini, *Cact. Plat. Tent.* 1905, p. 505
121. Krainz, *Die Kakteen* aflevering 1.4.1975
122. R. Strong, *Nat. Cact. Succ. J.* 1975, p. 49
123. C. Backeberg, *Kakteenlexikon* 1966, p. 164 (in derde druk)
124. F. Pazout, *Kaktusy* 1960, p. 13; Duitse vert. *K.u.a.S.* 1964, p. 32
125. F. Pazout, *Kaktusy* 1960, p. 132
126. A. Berger, *Kakteen* 1929, p. 221
127. B. Schütz, *Kaktusy* 1966, p. 57
128. zie ook *K.u.a.S.* 1966, p. 237 en *Succulenta* 1967, p. 37
129. C. Backeberg, *Die Cactaceae III* p. 1730 (1959)
130. B. Schütz, *Friciana* 1962, p. 4; Engelse vert. zie lit. 111
131. A. Castellanos, *Lilloa* 1950, p. 5
Weergave hiervan in Krainz, *Die Kakteen* aflevering 1.10.1974
132. D. van Vliet, *Succulenta* 1971, p. 67
133. A. Hetzenecker, *K.u.a.S.* 1983, p. 91
134. C. Backeberg, *Kaktus ABC* 1935, p. 293
135. C. Backeberg, *Kakteenlexikon* 1966, p. 171/172 (in derde druk)
136. B. Schütz, *Kaktusy* 1966, p. 28; Duitse vert. *K.u.a.S.* 1966, p. 236
zie ook *Succulenta* 1967, p. 37
137. A.F.H. Buining, *Succulenta* 1950, p. 65
138. G. Frank, *Cact. Succ. J. (U.S.)* 1977, p. 67
F. Strigl, *K.u.a.S.* 1982, p. 221
139. B. Schütz, *K.u.a.S.* 1982, p. 144
140. C. Backeberg, *Kakteenlexikon* 1966, p. 169 (in derde druk)

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Koningsveld, Verl. Emmastraat 34, 6673 XD Andelst.

Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden.

Secretaris: C.A.L. Bercht, Maurits Hof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

2e Secretaresse: Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. W. Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel.: 08389-7551.

Penningmeester: G.W. Leive, Prof. F. Andreaelaan 93, 3741 EK Baarn. Tel.: 02154-15645. Giro-rek.: 680596

t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Baarn.

Alg. Bestuurslid: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland *f* 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende *f* 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden *f* 7,50/Bfrs. 135.

MAANDBLAD

Redacteur: J.H. Defesche, Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw. Tel.: 01658-1692.

2e Redacteur: Th. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Verenigingsnieuws: C.A.L. Bercht. Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: Mevr. J.M. Smit-Reesink. Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus *f* 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

HET BOEK "DISCOCACTUS" DOOR A.F.H. BUINING

Het boek omvat 224 pagina's met 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee sleutels tot de soorten. Te bestellen door storting van *f* 30,- op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds, Ammerzoden, onder vermelding van "Discoboek".

Nog slechts voorradig zijn de Duitse en Engelse versie.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN

001 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten. 3e Druk 1981. Prijs *f* 6,- per stuk. (Bij 10 of meer exemplaren *f* 4,50 per stuk).

002 Bewaarbanden voor Uw tijdschriften. (Een jaargang per band). Prijs *f* 16,- per stuk. (Bij 10 of meer stuks *f* 13,- per stuk).

003 Verenigingsspeld in broche-vorm.

004 Verenigingsspeld als steekspeld. Prijs *f* 4,- per stuk. (Bij 20 of meer stuks *f* 3,50 per stuk).

005 Affiche in vier-kleuren-druk voor veel doeleinden bruikbaar. Mag door de afdelingen doorverkocht worden voor *f* 2,50/stuk. Prijs *f* 1,- per stuk. (In verband met de hoge kosten van verzending en verpakking is de prijs dan ook exclusief).

006 Ansichtkaarten per set van 10 met afbeeldingen van succulenten. Prijs *f* 2,50. (Bij 10 sets of meer *f* 2,- per set). Mogen door de afdelingen doorverkocht worden.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het totaal bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

U kunt volstaan met het vermelden van het aantal en de artikelnummers.

Eventuele informatie wordt U gaarne verstrekt door Frans Maessen, tel. 04752-1995.

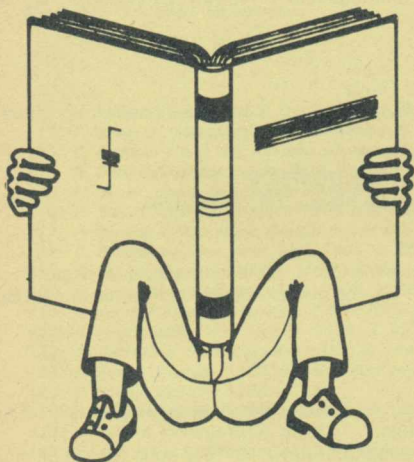
N.B. Alle artikelen kunnen tegen vermelde gereduceerde prijzen ook afgehaald worden.

SUCCULENTARIUM

Na betaling van de toegangsprijs kunt U op de Flevohof, gelegen in Oostelijk Flevoland, het Succulentarium en vele andere bezienswaardigheden bezoeken. De Flevohof is dagelijks geopend.

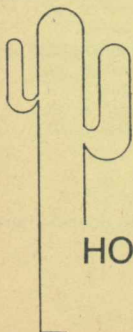
EVENEMENTEN

- 20 augustus : Ruil- en verkoopbeurs te Etten-Leur
27 augustus : Ruilbeurs te Zutphen en Open dag Hortus VU-Amsterdam
28 augustus : Cactusruildag te Tienen
3 september : Ruilbeurs te Nijmegen
10 september : Ruilbeurs van het Noorden
24 september : Open dag Hortus VU-Amsterdam
24/25 sept. : 3-LK te Houthalen
24 en 25 sept. : Osnabrücker Cactussen en Succulentenbeurs
29/30 sept. en
1/2 oktober : FF'83 te Arnhem
16 oktober : Ruilbeurs Cactusflora
22 oktober : Ledenraadsvergadering te Ede
26 mei 1984 : Algemene Ledenvergadering

NIEUWE LEDEN

- Mevr. A. Kroon-Spannemaker, Linschoterweg 32, 3446 GD Woerden.
J. Ouwerkerk, Reitzstraat 34, 2571 RS Den Haag.
Wim de Jong, Lijsterbeslaan 6, 3831 XK Leusden.
Brian Kabbes, J. Sjoerdslaan 4, 9262 SL Suameer.
H.W. Masman, Zunaweg 10, 7466 PR Zuna.
J. Wieringa, Rispingewei B 1, 9047 HN Minnertsga.
J. Teske, Nw. Bilddijk 270, 9076 PP St. Anna Parochie.
Mevr. R. Jacobs-Arts, Dorpstraat 104, 5758 AT Neerkant
J.J. Veldhuizen, Jan v/d Heydenstraat 24, 3774 BC Kootwijkerbroek.
H. Boonstra, Wytharst 5, 9247 CV Ureterp.
Mevr. G. de Lange-Tammenga, Veenweg 17, 9656 PD Spijkerboor.
Mej. J.F. Vrugink, Lenderiet 8, 7244 NX Barchem.
H. Scheeper, Trompstraat 99, 5703 BC Helmond.
H.G. Westerhof, Swiftstraat 29, 3076 SN Rotterdam.
L.W.F. Harmsen, Roomkieverstraat 46, 2623 GW Delft.
Guy Bourdeaud'hui, Zakstraat 45, B 9219 Gentbrugge, België.
A. Roymans, Benedictusstraat 17, 5042 HW Tilburg.
P.J. v/d Waal, W. Hogenboomstraat 4, 3227 AW Oudenhorn.

HOVENS cactuskwekerij

Spec. kwekerij voor hobbyisten en verzamelaars
Een plantenlijst wordt op Uw verzoek gratis toegestuurd
Wij ontvangen regelmatig nieuwe cultuurimporten voor de verkoop
Geopend van maandag t/m zaterdag van 9-18 uur.

Markt 10, 5973 NR Lottum Tel. 04763-1693
Lottum vindt U, E3 richting Venlo afslag Venray - Grubbenvorst - Lottum.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek

- 18 augustus : Copiapoa
15 september : Rullavond
Samenkomst: Vormingscentrum, Goudenregenstraat 1, Lichtenvoorde.
Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Arnhem

- 8 september : Lezing door dhr. Koningsveld; Keuring zaaiwedstrijd

De afdeling Arnhem zal deelnemen aan de NATUURMANIFESTATIE "FF 83" ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van Arnhem.

"FF 83" is een voor Nederland unieke natuurmanifestatie onder het motto: SAMENLEVEN MET DE NATUUR.

In de Arnhemse Rijnhal zal van donderdag 29 september tot en met zondag 2 oktober 1983 dit landelijk evenement plaatsvinden. Het doel van FF '83 is een totaalbeeld te presenteren van de grote verscheidenheid aan organisaties werkzaam op het gebied van de plant- en dierversorgung, natuur- milieubehoud en educatie.

Om het motto SAMENLEVEN MET DE NATUUR gestalte doen geven, is er een parkachtig landschap ontworpen, waarin plant en dier zich aan de mens presenteren. Dat landschap is er om de bezoeker een indruk te geven van hoe men kan samenleven met de natuur. Op de tentoonstelling zal een grote verscheidenheid aan planten, zoals succulenten, orchideeën, fuchsia's, bonsai's, etc. getoond worden, alsmede kan men genieten van een groot aantal dieren zoals: vogels, konijnen, bijen, vissen en terrariumdieren.

Er wordt een foto en dia-wedstrijd georganiseerd in samenwerking met "Foto en Doka".

Wegens de enorme belangstelling van hobbyverenigingen en andere organisaties wordt de Rijnhal uitgebreid met een grote tent, waarin inlichtingen en voorlichting zal worden gegeven.

Het evenement zal worden geopend op donderdag 29 september om 15.00 u. en zal duren tot en met zondag 2 oktober 1983 18.00 uur.

De openingstijden zijn op donderdag van 15.00 u. tot 22.00 u. op vrijdag en zaterdag van 10.00 u. tot 22.00 u., en op zondag van 10.00 u. tot 18.00 u.

De toegangsprijs op donderdag, vrijdag en zaterdag bedraagt f 6,00. Op zondag is de prijs f 7,00. Kinderen tot 12 jaar mogen er op alle dagen in voor f 3,00.

Groepen op aanvraag korting.

Afd. Amsterdam

- 26 augustus : Vertoning van dia's van eigen leden
16 september : Lezing door dhr. Theunissen over Notocactus
Samenkomst: de Rietwijker, 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam.

Afd. Delfzijl

- 1 september : Inleiding door dhr. Hofstee over gedaanteleer van de Plant. Plant van de maand: Ceropegia door dhr. Haak.
Samenkomst: Café-rest. De Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam

Afd. Dordrecht

- 1 september : Beoordeling zaairesultaten en Quiz o.l.v. dhr. Bakelaar

Afd. Eindhoven

- 5 september : Ruil- en verkoopavond
Samenkomst: De Schalm, O.L. Vrouwendijk 31, Meerveldhoven. Aanvang: 20.00 uur

Afd. Fryslân

- 13 september : Dia's en foto's van eigen leden
Samenkomst: Hotel Reitsma te Heerenveen. Aanvang: 19.30 uur

Afd. Gooi- en Eemland

1 september : Lezing door dhr. Laney over zijn reis door Argentinië
Samenkomst: Kleine Zaal van de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg
146, Hilversum. Aanvang: 20.00 uur

Afd. Gouda

15 september : Lezing door dhr. Vandecaveye over Brazilië
Samenkomst: Het Brandpunt, Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur

Afd. Groningen

15 september : Gespreksavond over Kassenbouw o.l.v. dhr. Pottasch.

Afd. Leiden

18 augustus : Dialezing door dhr. Grootsholten
Samenkomst: Zaal Petruskerk, Lammenschansweg, Leiden. Aanvang:
20.00 uur

Afd. Utrecht

12 september : Praatavond en onderlinge verkoop

Afd. Zeeland

26 augustus : Lezing door dhr. Van de Linde
Samenkomst: Thomaskapel, Vrijlandstraat, Middelburg

Vereniging Grusonia

9 september : Discussieavond door de Actiegroep ter Bescherming van Cactussen
(ABC)
Samenkomst: Zaal Vijverhof, Kortrijkstraat te Tielt. Aanvang: 20.00 uur

Vereniging Lophophora

12 september : Ruil- en verkoopbeurs
Aanvang: 19.00 uur

BEURZEN

Ruilbeurs te Etten-Leur

Op zaterdag 20 augustus organiseert de Afdeling West-Brabant haar jaarlijkse ruil- en verkoopbeurs in de zaal van Café-Restaurant De Linden, Markt 82, Etten-Leur. De aanvang is om 13.00 uur.

Cactusruildag te Tienen

Op zondag 28 augustus houdt de afdeling Bietenland-Brabant van Cactusvrienden een cactusruildag in de zaal van het Patronaat, Kapucijnenstraat te Tienen. Zaal open om 13.00 uur voor ruilers; van 14.00 tot 18.00 uur voor iedereen. De deelname in de kosten, ter plaatse te betalen, bedraagt 50 Bfr per tafel van 1,50 m. Reservering telefonisch 016-813660.

Ruilbeurs van het Oosten

27 augustus 1983: Ruil- en verkoopbeurs van de afdeling IJsselstreek in de Hanzehof te Zutphen. Aanvang 11.00 uur, einde 15.30 uur. Het is mogelijk van te voren tafelruimte te reserveren (tot 20 aug.). Daartoe vult u op een girobetaalkaart of een bankcheque het bedrag van f 3,-, het aantal gewenste meters en uw handtekening in. Verder **niets** invullen! Zendt uw kaart of cheque voor 20 augustus a.s. aan: A. Melcherts, Molenstraat 82a, 7581 BR Losser. Na ontvangst wordt u een bevestiging/reserveringsbewijs toegezonden. De tafelhuur f 2,50 per meter dient u kontant op de beurs te betalen.

Beurscommissie afd. IJsselstreek

Ruilbeurs te Nijmegen

De afdeling Nijmegen houdt haar jaarlijkse cactusmarkt op zaterdag 3 september 1983 in het concertgebouw 'de Vereniging'.

Het gebouw is gelegen aan het Keizer Karelplein, het verkeersplein in het centrum waar alle grote wegen op samenkomen.

Er is parkeergelegenheid ter plaatse evenals een café-restaurant. Bespreken van tafels bij de organisator de heer A. v. Beek, Gitaarstraat 19, te Nijmegen. Tel.: 080-778528 of b.g.g. 775533.

Ruilbeurs van het Noorden

Ook dit jaar is er weer een ruilbeurs in Zuidlaren. De beurs trekt altijd veel publiek en er heerst altijd een gezellige sfeer.

De beurs wordt gehouden op zaterdag 10 september. De zaal is open om 11.00 uur. De beurs is van 12.00 tot 17.00 uur. Iedereen heeft vrije toegang en er kan geen ruimte worden gereserveerd.

L.J. van Duinen, secr. Ruilbeurs

Tentoonstelling C.V.V.'83

Van 22 t/m 25 september wordt in de bloemenveiling te Grubbenvorst (L.) een grootse tentoonstelling gehouden.

In een arrangement dat 14.000 m² beslaat, zullen ongeveer 120 handelskweker, toeleveringsbedrijven, organisaties en hobbyverenigingen, waaronder ook Succulenta, U een weergaloos schouwspel bieden: leerzaam, interessant en ontspannend zowel voor de zakelijk geïnteresseerde bezoeker die zich wil oriënteren omtrent de laatste ontwikkelingen op zijn vakgebied als voor de liefhebber die alleen maar van bloemen en planten houdt.

Openingstijden: 22 sept. van 17-21 uur; 23 t/m 25 sept. van 10-21 uur. Toegangsprijzen: 22/23 sept. f 5,-; 24/25 sept. f 7,50. Kinderen van 4 t/m 12 jaar op alle dagen f 2,50.

Cactussen en Vetplantenbeurs te Osnabrück

De 7e Osnabrücker Cactussen en Vetplantenbeurs wordt gehouden op zaterdag 24 sept. van 12-18 uur en zondag 25 sept. van 10-18 uur in de hal van het Beroepsschoolcentrum aan de Natruper Str. 50. Entree vrij. Er wordt een plantententoonstelling gehouden. Verder worden films vertoond en dia-voordrachten gehouden. De Ringbriefgroep Gymnocalyciums komt bijeen en er wordt een dia-voordracht gehouden over Notocactussen door de heer Schosser uit Krefeld.

Nadere inlichtingen bij Helge Müller, Adolfstr. 44, 4500 Osnabrück, Tel. 0541/45729 en Edgar Pottebaum, Ravensbrink 24, 4500 Osnabrück, Tel. 0541/52141.

OPEN DEURDAGEN

A. Goossens, Mechelsebaan 134, 2570 Duffel, België houdt op 10 en 11 september 1983 opendeurdagen van 9-12 en 14-18 uur. Andere dagen géén bezoek.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

Boeken

*hobbybenodigdheden
boeken*

Boeken

Boeken

Andersohn/Kakteen e.a. Sukk. 500 Kleurenfoto's DM 46,—; Borg/Cacti. A Gardeners Handbook, Repr. DM 38,—; Buxbaum/Kakteenleben DM 10,—; Craig/The Mamm. Handbook. Repr. DM 68,—; Cact. & Succ. Journal of USA, Jaarboek 1967 (inhoudsopp. van de jaarg. 1929-1966) DM 20,—; Cact. & Succ. Journ. of USA Jaarboek 1975, versch. bijdragen DM 15,—; Haage/Kakteen van A-Z DM 85,—; Hecht/BLV Handbuch der Kakteen, DM 54,—; Jacobsen/Das Sukkulentenlexikon DM 62,—; Lamb/Illustr. Ref. Cacti. Bd. 1-5 compleet DM 190,— (per band DM 40,—); Leuenberger/Pollenmorphologie Cactaceae DM 60,—; Pilbeam/Mammillaria, A. Coll. Guide DM 86,—; Riha-Subik/Welt der Kakteen u.a. Sukk. DM 29,80; Ritter/Kakteen in Südamerika, Bd. I DM 45,—; Bd. II DM 55,—; Bd. III DM 47,—; Bd. IV DM 51,—; Hausteil/Kosmos Kakteenführer DM 39,50; Rauh/Bromelien, 410 Blz. DM 108,—.

Boeken vanaf DM 30,— vrij van verzendkosten tegen vooruitbetaling van de rekening. Vraagt gratis boekenlijsten aan!

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

OPROEP!!!

Leden die zich beschikbaar willen stellen voor het houden van voordrachten voor de afdelingen worden verzocht zich vóór 15 september 1983 te melden bij mevr. J.M. Smit-Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Graag opgave van naam, adres, tel. nummer, voor welke afdelingen, projector, onderwerpen etc.

De sprekers, die op de sprekerslijst van 1980 voorkomen worden apart aangeschreven.

LIJST VAN AFDELINGSSECRETARISSEN PER 1 JULI 1983

Achterhoek	Mevr. J. Zwiebel-Bults, Merelstraat 44, 7102 AN Winterswijk. Tel. 05430-12013
Amersfoort	Mevr. A.M. Jongkind-Cramer, Stationslaan 101, 3844 GC Harderwijk. Tel. 03410-16075
Amsterdam	K. Zaunbrecher, Geerdinkhof 208, 1103 PX Amsterdam
Arnhem	Mevr. E. van Die, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel. 08388-3579
Brabant-België	J. Claesen, Eendekkerlaan 2, 1150 St. Pieters-Woluwe. Tel. 0770.13.22
Delfzijl & Omstreken	K.W. Oostland, A. Eppenstraat 9, 9902 HA Appingedam. Tel. 05960-24314
Dordrecht	Chr. Popijus, Zuidendijk 553, 3329 LD Dordrecht. Tel. 078-162725
Eindhoven	J. Boogers, Anna Paulownalaan 46, 5583 BG Waalre Aalst
Fryslân	H. van Dongen, Hunze 175, 9204 BL Drachten. Tel. 05120-19162
Gorinchem-Den Bosch	M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB, Ammerzoden. Tel. 04199-3856
Gooi- en Eemland	B. Meijering, Dopperstraat 92, 3752 JH Bunschoten
Gouda en Omstreken	Mevr. C.A. v.d. Burg-Boere, Zuid-Linschoterzandweg 32, Snelrewaard. Tel. 03486-2568
Groningen	W.M. de Boer, Dierenriemstr. 76, 9742 AJ Groningen. Tel. 050-713714.
Haarlem	H.J. Bertram, Zomervaart 46, 2033 DA Haarlem. Tel. 023-342515
Den Helder en Omstr.	Mevr. J. v.d. Schoor-Abbenes, Landmetersweg 41, 1785 HA Den Helder. Tel. 02230-31815
Hoeksche Waard	W.M. Maaskant, Ooievaarstraat 11, 3291 XK Strijen
Hoogeveen	Mevr. T. Schaper, Kanaalweg 10, 9422 BA Smilde
Kennemerland	Mevr. M. Post-Olthof, Sparrenstraat 3, 1971 NN IJmuiden
Leiden & Omstreken	A.Th.J. v.d. Aart, Leliestraat 20, 2371 NC Roelofarendsveen. Tel. 01713-3020
Nrd.- en Mid. Limburg	J. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo. Tel. 077-10502
N.O. Polder	F.H. Strating, Vaartweg 26, 8311 AA Espel. Tel. 05278-1495

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie cacteeën. Uniek in Amsterdam!
Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur 020-101641.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

Nijmegen Mevr. J. v.d. Ven-Jongekrijg, Kruisstraat 80, 5373 BT Herpen. Tel. 08867-2776

Rotterdam & Omstr. Mevr. E. Kleiman-van den Bosch, Heyermansplein 214, 3123 LK Schiedam. Tel. 010-713648

Rijn- en Delfland P. Schrama, Ocarinalaan 65, 2287 SC Rijswijk. Tel. 070-933907

Tilburg F. van Hest, Bellinistraat 243, 5049 CE Tilburg. Tel. 013-551768

Utrecht H.J. van Dijk, Koppelweg 93, 3704 GG Zeist. Tel. 03404-60578

Voorne, Putten M.A. Wagemaker, Duindoornstraat 27, 3222 XD Hellevoetsluis. Tel. 01883-12357

en Rozenburg Mevr. B. Koevoets, Molendijk 111, 4671 BP Dinteloord

West-Brabant Mevr. L. Dekker, S. Koopmanstraat 220, 1693 BM Wervershoof. Tel. 02288-2379

West-Friesland

IJsselstreek Mevr. G. Lucas-Hermesen, Europaring 58, 7641 DB Wierden. Tel. 05496-4128

Zaanstreek Mevr. A. Hoekstra, Clusiusstraat 12, 1504 HH Zaandam. Tel. 075-350322

Zeeland G. Spee, Esdoornstraat 34, 4388 PL Oost-Souburg. Tel. 01184-79030

Zuid-Limburg G.H. l'Ortije, Mesweg 13, 6336 VS Hulsberg.

Zwolle Mevr. J. Hollander-Huang, Waver 13, 8032 AD Zwolle. Tel. 05200-39413

Alg. Verspr. wonende B.M.J. van Os, Joseph Israëlslaan 40, 6813 JE Arnhem. Tel. 085-450839

Leden

UBINK C.V.

gespecialiseerd in cactussen

Mijnsherenweg 18-20 Telefoon 02977-26880
1433 AS Kudelstaart AALSMEER (Holland)

*Geopend: vrijdag van 13-17 uur
zaterdag van 9-12 uur*

karlheinzhlig - kakteen

053 KERNEN i.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIENSTR. 5

Aanvulling plantenlijst 1983/84

	DM	DM
Brasilicactus haselbergii	20,-	25,-
Echinocactus palmeri	40,-	
Mammillaria ascensionis	8,-	10,-
Melocactus matanzanus	20,-	
Stephanocereus leucostele	10,-	15,-
Sulcorebutia senilis	8,-	12,-
Alluaudia dumosa	28,-	
Euphorbia canariensis	4,-	10,-

*Openingstijden kwekerij dinsdag tot vrijdag
8-12 uur, 13.30-17 uur, zaterdag 9-12 uur.
Gedurende de zomermaanden vrijdags open tot
18.30 uur.*

Het grootste assortiment cactussen van Nederland

Bijvoorbeeld: 6 soorten Uebelmannia op eigen wortel
15 soorten Discocactus op eigen wortel met cephalium
14 soorten (Pseudo) Pilocereus
4 soorten Austrocephalocereus sp.
5 soorten Coleocephalocereus
25 soorten Melocactus met cephalium

*Vraag onze prijslijst aan
of kom eens langs in onze nieuwe kwekerij van 2100 m² met uitsluitend succulenten.*

Firma Winco, Kloosterschuurweg 14, Rijnsburg. Tel. 01718 - 28619

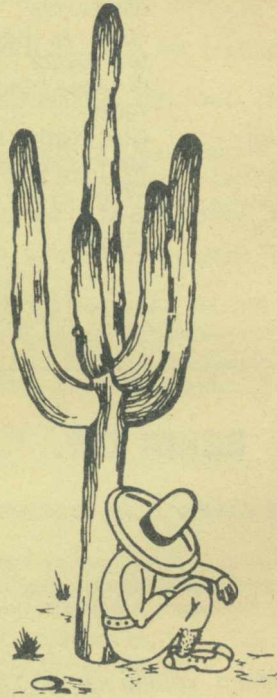
VRAAG EN AANBOD

Schriftelijke opgaven voor het oktobernummer moeten voor 15 september bij mevr. Smit zijn. Leden van Succulenta hebben per jaar recht op één gratis advertentie in deze rubriek. Alleen advertenties de liefhebberij betreffende worden opgenomen.

Te koop: ongeveer 200 cactussen. P. Oudshoorn, Striep 10A, 8892 HK Zeerijp, Terschelling. Tel.: 05620-8397.

Te koop: schilderij van een cactus z.g. *Cereus coryne otto*, gesigneerd F. Cötte 1916. Zeer hoge kwaliteit in mooie lijst, f 325,-. Tel.: 033-942763.

Gevraagd: stekken van *phyllocactus*. Eventuele onkosten worden vergoed. Mevr. de Graaf-Verboort, Tulpstraat 16, 5482 RD Schijndel.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,- toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Cactuskwekerij LAKERVELD

Lakerveld 89 Lexmond

(tussen Lexmond en Meerkerk) Tel. 03474-1718

Cactuskwekerij Lakerveld

biedt aan:

Arrojadoa eriocaulis albicoronata	f 25,-
dinae	f 5,- - 6,-
multiflora	f 5,- - 6,-
rhodantha	f 5,- - 6,-
Discocactus pugionacanthus	f 7,- - 9,-
estevasii	f 7,- - 9,-
insignis	f 7,- - 9,-
placentiformis	f 7,- - 10,-
spinosior	f 7,- - 9,-
Uebelmannia pectinifera	f 6,- - 12,-
gummifera	f 7,-
flavissima	f 7,- - 9,-

Geopend: ma/vrij, na tel. afspr., zat. van 8-18 u.

Cactussen

Aloe's

Confireren

Tillandsia's

Uitzonderlijke boeken

Succulenten

Bromelia's

Over diverse onderwerpen

Exotica

Kamerplanten

Epifyten

NATUUR & BOEK Elandstraat 58

2513 GT Den Haag tel. 070-646277

Lezers schrijven

Nog een keer *Frailea's*

J. v. DOOREN

Mag ik nog heel even terugkomen op mijn verhaaltje in Succulenta no. 2 van februari j.l., waarin ik wat vertelde over *Frailea's*? Aan het einde stond een vraag en het antwoord daarop is mij volkomen duidelijk.

Maar nu het volgende: Als een *Frailea* wel bloeit en verder niet via kwastje of iets anders bestoven wordt, wat gebeurt er dan? Mij is namelijk opgevallen dat er dan niet altijd zaadbessen volgen. Een vreemde zaak volgens mij, want de bloem maakt in het stadium vóór de bloei toch een periode door waarin stamper en meeldraden met elkaar in contact komen, .nl. in de knopfase. En dit contact is toch een voorwaarde voor zelfbestuiving en bevruchting. Of zijn er andere factoren die invloed uitoefenen op dit gebeuren? Kan het vochtgehalte in de kas de oorzaak zijn van het feit dat er na bloei geen zaadvorming optreedt? Of heeft warmte en droogte in de kas er iets mee te maken? M.a.w. kan zelfbestuiving van een bloem worden tegengewerkt door droogte, warmte of vochtgehalte in een kas? Mochten de antwoorden op deze vragen bevestigend zijn, heeft het dan zin om bepaalde planten, waarvan ik maar 1 exemplaar bezit, vlak voor de werkelijke bloei, donker te zetten, zodat de bloei niet doorgaat? Of moet ik de natuur zijn gang laten gaan? Dit alles dus in relatie tot *Frailea's*. Deze vragen zou ik nog graag beantwoord willen zien, dan heeft mijn ziel voorlopig weer rust.

Rijksweg 109a, 6247 AC Gronsveld

Cleistogamie

In ons maandblad van februari 1983 schreef J. van Dooren over zijn ervaringen met *Frailea's*. In dat artikel kwamen twee aspecten naar voren: de bloeibaarheid van *Frailea's* en het verschijnsel van de cleistogamie. Dit laatste houdt in het vermogen van een plant om in een gesloten bloemknop bestuiving en bevruchting te laten plaatsvinden. De bloemknop zal zich nooit openen. In Succulenta 46 (5). 1967 verscheen een artikel van *Wilhelm Simon* over dit thema. We hopen onze lezers een dienst te bewijzen, door dit artikel grotendeels te herplaatsen. W. Simon schreef toen als volgt:

Over de bestuiving van cactusbloemen heeft Porsch in 1938/39 een samenvattend overzicht gegeven. Sindsdien is daarover slechts weinig nieuws bekend geworden. We weten dat de meeste cactussen allogaam zijn, d.w.z. dat zij alleen zaad kunnen vormen na bestuiving met stuifmeel, afkomstig van een bloem van een andere plant (van dezelfde soort, red.), dus na kruisbestuiving. Slechts weinig cactussen, zoals bijv. enige *Rebutia's* zijn autogaam, d.w.z. zij vormen ook zaad na bestuiving met het eigen stuifmeel. Bovendien zijn er ook nog soorten, waarbij de zelfbevruchting zich in de gesloten bloem voltrekt. Zulke planten vormen kiemkrachtig zaad, zonder dat de bloem zich heeft geopend. Dit verschijnsel wordt

cleistogamie genoemd. Wij kennen dit van de *Frailea's*. Aan dit verschijnsel, waaruit men misschien ook conclusies mag trekken wat betreft de verwantschap, is in de literatuur tot nu toe nauwelijks aandacht besteed. Porsch geeft een samenvatting van de tot op dat ogenblik bekende publicaties. Wat betreft de cleistogamie haalt hij Schumann (1898), Spegazzini (1905), Britton en Rose (1921), Vaupel (1925), Berger (1929) en Backeberg-Knuth (1935) aan, maar legt er de nadruk op, dat alle op cleistogamie betrekking hebbende beweringen met voorzichtigheid gehanteerd moeten worden.

De gangbare mening is dat Fraileabloemen zich alleen in de volle zon openen, anders zullen de vruchten zich cleistogaam zetten. In werkelijkheid liggen de verhoudingen geheel anders, zoals uit mijn eigen ervaringen gebleken is:

Zowel *Frailea grahliana* als *Fr. schilinskyana* geven reeds als klein plantje van nauwelijks 10 mm Ø knoppen, die niet open gaan maar toch zaaddragende vruchten voortbrengen. Pas wanneer de plantjes groter worden en rijkelijk met stekken omringd zijn, ontwikkelen zich ook knoppen, die overgaan in geopende bloemen. Planten die voor het eerst open bloemen hebben, brengen (vooropgesteld dat de kweekwijze gelijk blijft) het volgende jaar eerst wederom enige cleistogame bloemen voort en daarna open bloemen. Pas wanneer de planten zo groot zijn, dat zij direct met geopende bloemen bloeien, zet zich dit vermogen tot in het kleinste stekje door. Op gelijke wijze gedragen zich *Fr. aurea*, *Fr. carminifilamentosa*, *Fr. pseudograhliana* en *Fr. pumila*. Groter wordende *Frailea's* zoals *Fr. dadekii*, *Fr. pygmaea*, die zelden spruiten, dragen minder bloemen. Hier verschijnen de geopende bloemen pas op oudere planten. Elke stilstand in de groei beantwoordt de plant met cleistogame bloemen, ook bij zonnig weer. Vond de groeistilstand plaats in het voorjaar, bijvoorbeeld door verpotten, dan komen de open bloemen pas in de zomer. Dit zal wel tot de foutieve mening geleid hebben, dat de Fraileabloemen zich slechts in volle zon openen. Dat het niet zo is, kan men gemakkelijk vaststellen, wanneer men de knoppen van klein af nauwkeurig gadeslaat. Bij de genoemde soorten zijn de bloemknoppen aanvankelijk kegelvormig. Spoedig heeft een verschil in ontwikkeling plaats in die voege, dat een deel van de knoppen aan de basis dikker worden. Dat zijn die knoppen, die cleistogaam vrucht vormen. De andere knoppen worden slank eivormig en openen zich op een aanmerkelijk later tijdstip. Met een beetje ervaring kan men al spoedig zien of een knop zal opengaan of niet. In de spits kegelvormige knoppen worden nooit bloembladeren gevormd. In de slanke knoppen daarentegen worden wel bloembladeren gevormd. Deze knoppen gaan open, zelfs dan wanneer de zon niet volop schijnt. De beslissing of een knop cleistogaam zaad vormt, dan wel zijn bloem ontvouwt, is dus reeds op een vroeger tijdstip gevallen! Slechts zelden kon ik waarnemen, dat dergelijke bloemknoppen door een plotseling invallende koude niet opengingen. Zij verdroogden zonder tot zaadvorming te komen.

Onder normale omstandigheden openen de bloemen zich in de kas reeds boven 20° C. Zij blijven slechts weinige uren, meestal van 13 tot 15 uur, open en dit herhaalt zich de volgende dag niet meer. Belangwekkend is dat de geopende bloemen meestal geen zaad vormen, wanneer men niet door bestuiving helpt.

Ik ben er nog niet geheel zeker van, dat alle *Frailea's* zich zelf kunnen bestuiven. Zij gedragen zich zeer verschillend. Van de tot nu toe genoemde soorten heb ik van *Fr. asterioides* door zelfbestuiving nog geen zaad kun-

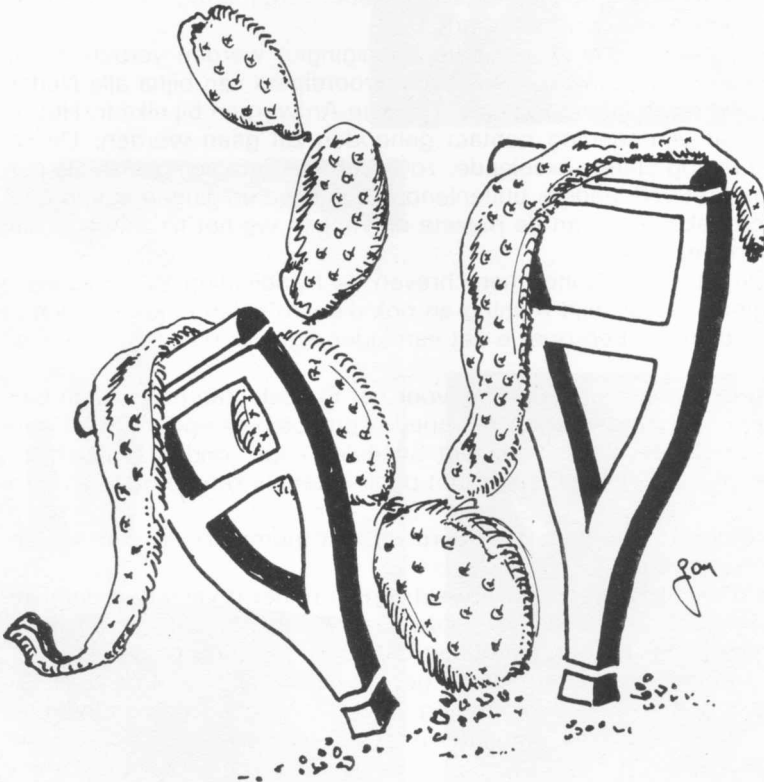
nen winnen. Zaden van *Fr. cataphracta*, die door zelfbestuiving werden verkregen, bleken niet kiemkrachtig te zijn. Bij *Fr. chiquitana* kon ik nog geen cleistogame zaadvorming waarnemen. Men moet daaruit evenwel geen overhaaste gevolgtrekkingen maken.

Tot slot nog een merkwaardigheid. De bloem van een *Fr. gracillima* was open geweest, maar vormde geen zaad. Uit het onderste deel van deze bloem ontwikkelde zich nu een knop, die cleistogaam vrucht zette en daaronder nog een, die echter geen vrucht vormde. Een prachtig bewijs voor de spruitvormende natuur van de cactusbloem, voor het geval dit nog nodig mocht zijn.

Tot zover de schrijver W. Simon. Mogelijk dat andere liefhebbers hun ondervindingen in ons maandblad willen publiceren.

Red. ThN.

Cartoon

J. Claesen, Eendekkerlaan 22, 1150 St. Pieters-Woluwe

Algemene ledenvergadering 1983

Op zaterdagmiddag 28 mei 1983 vond in Ede de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging plaats. Ondanks de grote opkomst - buiten het voltallige bestuur waren er 22 aanwezigen - wil ik het hier niet hebben over de functie van deze vergadering en de rol die U daarin kunt bezetten en spelen. Waar ik deze pagina aan wil wijden is de thans afgesloten periode onder het voorzitterschap van de heer Rubingh.

Als opvolger van de heer L. van Kampen werd op de Algemene Ledenvergadering in 1980 de heer H. Rubingh tot 8e voorzitter van Succulenta gekozen. Daar de heer Rubingh geen kandidatuur voor een tweede periode verkoos, trad hij op 28 mei af. In deze regels wil ik enkele activiteiten/resultaten uit de voorbijgegangene drie jaar naar voren halen.

Het Dagelijks Bestuur o.l.v. de heer Van Kampen had onze statuten herschreven en aangepast aan de nieuwe wetgeving. Het nieuwe bestuur herschreef het Huishoudelijk Reglement en stelde ook (niet bindende) richtlijnen op voor de afdelingen.

Een nieuw initiatief werd genomen door leden die 25 jaar lid zijn van Succulenta te eren met een oorkonde. Bijzonder geëerd werden de heren C. Smulders en G. Uil, die op de Algemene Ledenvergadering van 1981 tot Lid van Verdienste werden benoemd.

De contacten met de Vlaamse cactusverenigingen werden verbeterd. Op initiatief van Succulenta kwamen vertegenwoordigers van bijna alle Nederlandstalige cactusverenigingen begin 1981 in Antwerpen bij elkaar. Het resultaat was dat er onderling contact gehouden zal gaan worden. De samenwerking is nog steeds groeiende, zowel op het verenigingsvlak als persoonlijk. Ook met vele andere buitenlandse cactusverenigingen is een contact tot stand gekomen. Van de meeste ontvangen we het tijdschrift al dan niet als ruilabonnement.

De Heren De Graaf en Noltee herschreven de Handleiding tot een boekje van 72 pagina's. Naar mijn mening en ook die van velen het beste wat er op dit terrein bestaat. Een boekje dat een ieder eigenlijk uit zijn hoofd dient te leren.

Meegedacht is aan een onderkomen voor het Succulentarium toen dit weg moest bij het I.V.T. Ondertussen zijn goede contacten gelegd met de Flevohof, zoals u weet de plaats waar het Succulentarium onderdak heeft gevonden. Een plaats ook waar een groot publiek kennis kan nemen van onze liefhebberij.

Er is een affiche ontworpen (zie voorplaat mrt.-nummer) en een set Ansichtkaarten is gedrukt.

Het meeste werk blijft echter onvermeld. Velen onder u verzetten onopvallend bergen werk ten dienste van onze vereniging. Alleen door dat werk kan onze vereniging dat peil behouden dat zij nu heeft.

De periode Rubingh is afgesloten. Hij gaf de hamer door aan de heer Koningsveld. Ik wens de heer Rubingh nog vele jaren in goede gezondheid toe te zamen met zijn vrouw en temidden van zijn planten.

L. Bercht, secretaris

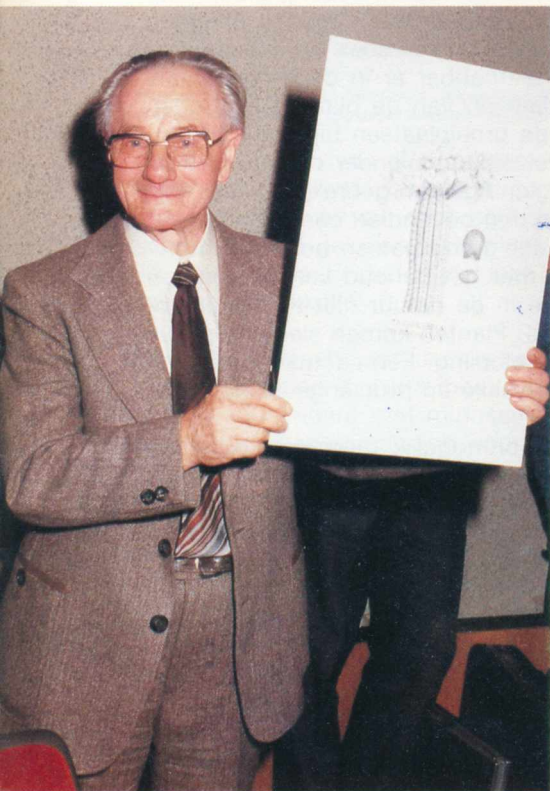

*Van links naar rechts:
L. Bercht, G. Leive en
J. Schraets*

*M. Jamin, F. Maessen,
Mevr. J. Smit-Reesink*

Foto's: M. Stevens

*De scheidende voorzitter
H. Rubingh*

*De voorzitter overhandigt
de hamer aan de
nieuwe voorzitter
H. Koningsveld*

Draagt de cactusliefhebberij bij tot de ondergang der cactussen???

F. VANDENBROECK

De welvaart en toenemende vrije tijd heeft het mogelijk gemaakt dat in onze Westerse samenleving het aantal personen dat zich met de cultuur van cactussen en vetplanten bezig houdt - in vroegere tijden een liefhebberij van geprivilegieerden - de laatste jaren sterk is toegenomen. Clubs en verenigingen met als hoofddoel het bevorderen en verspreiden van de kennis en cultuur van cactussen en vetplanten worden in een hoog tempo opgericht. Het aantal publicaties met betrekking tot deze planten is bijna onoverzichtelijk geworden. Tijdens de laatste tientallen jaren werd in de natuur een verrassend groot aantal nieuwe soorten ontdekt en beschreven en men verwacht ook nu nog nieuwe vondsten. Kortom, we kunnen in de cactusliefhebberij van een echte 'boom' spreken.

Deze ontwikkeling is niet onverdeeld gunstig te noemen. Door het toenemende aantal geïnteresseerden wordt de vraag naar planten steeds groter, een vraag die niet altijd door de aangeboden cultuurplanten kan worden gedekt. Gevolg daarvan is een lucratieve handel in importplanten. Samen met de toenemende vernietiging van natuurlijke biotopen vormt ze een sterke bedreiging voor het voorkomen van deze planten in hun natuurlijke omgeving.

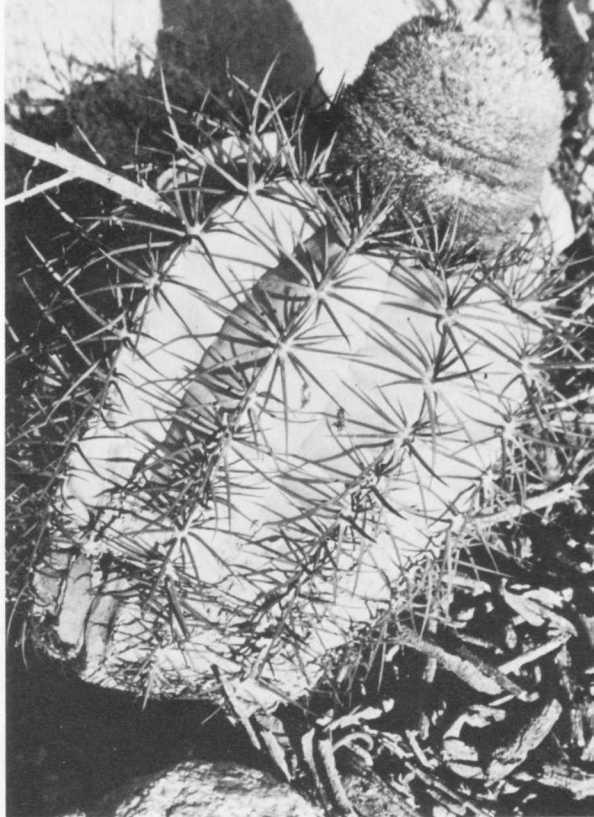
In het licht hiervan zouden we hier willen pleiten voor een andere benadering en een andere wijze van beleven van de cactusliefhebberij, die in feite hierop neerkomt dat wij de instelling van "verzamelaar" zouden afleggen ten gunste van die van ware planten- en natuurliefhebber.

Als ware planteliefhebber dient de cactusliefhebber er in de eerste plaats naar te streven dat de natuurlijke groeiplaatsen van de planten behouden blijven. Men dient goed te beseffen dat de groeiplaatsen bijna alle in ontwikkelingsgebieden gelegen zijn. Daardoor staan ze onder constante druk van de sterke bevolkingsaanwas, landontginningen en gebrek aan inzicht in de ecologie en natuurbescherming. Indien dan bovendien commerciële belangen in het spel zijn lijkt de toekomst der groeiplaatsen helemaal hopeeloos. Nochtans onze hobby staat of valt met het behoud van deze groeiplaatsen. Een verzameling van planten die in de natuur niet meer voorkomen, vervalt tot iets onechts en artificieels. Planten komen slechts op hun natuurlijke groeiplaats tot hun volledige ontplooiing. Een cactusverzameling is steeds kunstmatig. Het is slechts een zwakke en prutserige afspiegeling van de natuur.

Als echte liefhebber kunnen we dan ook onmogelijk meewerken aan de vernietiging van die natuur. Maar we zullen pogen deze in stand te houden met de middelen die het dichtst binnen ons bereik liggen: Het boycotten van de handel in importen en het kweken uit zaad van zeldzame en bedreigde soorten.

Een dergelijke houding staat ver verwijderd van het zetten van cactussen op rijtjes, en dan nog het liefst zo groot of zo zeldzaam mogelijke planten. Vooral wanneer dit competitieve aspect de boventoon voert of wanneer bepaalde "modeplanten" ten koste van wat dan ook moeten verworven worden, wordt het geheel verwerpelijk. En slechts dan kan men begrijpen, waarom het importeren van planten zo lucratief blijkt te zijn.

Het zijn vooral de beginnende liefhebbers die zich laten verleiden tot het kopen van grote, vaak geïmporteerde planten. Gevorderde liefhebbers weten

Lobivia misti Backbg. Deze soort is op de groeiplaatsen (voet van de vulkaan Misti in Zuid-Peru) zeer zeldzaam geworden.

Melocactus peruvianus Vpl. (Rio Casma, Noord-Peru). Volwassen importen van *Melocactus* zijn nagenoeg niet houdbaar door het verlies van hun uitgebreid wortelstelsel, waarvan de planten zich niet herstellen.

dat 70 tot 80% van de importen vroeg of laat het loodje erbij neerlegt. Het is ook belangrijk dat cactussen gedemythologiseerd worden: Het verheerlijken van de bloei van cactussen is gewoon onzin. Als men sommige geschriften moet geloven is de bloei van de cactussen fantastisch, ongelooflijk, sensationeel, enz... Een leek die nooit een cactus heeft zien bloeien trapt hier makkelijk in.

De waarheid is dat een cactus bloeit zoals elke plant omdat het een middel tot voortplanting is, niets meer en niets minder. Sommige bloeien met grote bloemen andere met minuscuul kleine. Is het niet onzinnig dat liefhebbers in vervoering geraken voor een bloeiende *Mammillaria* maar NOOIT enig oog hebben voor inheemse bloeiende "onkruiden" zoals een distel of een paardebloem? Nochtans, dient gezegd dat deze bloemen veel gecompliceerder en verder geëvolueerd zijn dan cactusbloemen, die eerder primitief te noemen zijn. Het is echter zo, dat complexiteit zomaar niet gelijk te stellen is aan schoonheid, dit laatste is trouwens slechts subjectief. Het is echter interessant deze vergelijking toch maar even te maken omdat in onze samenleving complexiteit en primitiviteit doorgaans resp. met bewondering en meewarigheid beschouwd worden. Wat hier duidelijk wil gesteld worden, is dat een cactusliefhebber via zijn hobby, in feite zou moeten komen tot een begrip van ecologie, tot het besef van het feit dat onze "onkruiden" OOK een ongekende en boeiende schoonheid bezitten, die in

Matucana crinifera Ritt. Deze soort komt op de groeiplaatsen (valleien rond Machac in Noord-Peru) in het gedrang door uitbreiding van cultuurgronden.

Foto's van de schrijver

↓
Islaya maritima Ritt. in de Zuid-Peruaanse kustwoestijn bij Attico. Door de zeer specifieke biotoop (gipshoudend zand en vochtige kustniveaus) zijn deze planten als importen onhoudbaar.

niets onderdoet voor de schoonheid van cactussen. Alles hangt af van hoe men de zaak bekijkt. Vaak geldt het oude gezegde ook: "Geen sant in eigen land". Tulpen zijn in Zuid-Amerika het summum van schoonheid, terwijl men de cactussen waarop wij ons blind staren, als onkruid vernietigt. Ook bij ons zijn reeds vele planten, door vernieling van hun biotoop, bedreigd of reeds verdwenen.

Vanuit deze visie is het maar een stap tot het worden van milieubewust natuurbeschermer. Het is onbegrijpelijk dat een echte plantenliefhebber zijn interesse en liefde tot één plantenfamilie zou beperken. Indien wel, dan is hij een gewone verzamelaar van objecten die losstaan van elk natuurlijk verband, een soort postzegelverzamelaar die bereid is grote sommen te spenderen voor zeldzame, gezochte exemplaren en wiens belangstelling in de eerste plaats uit gaat naar het "bezitten" van planten zonder enige bekommering om het voortbestaan ervan in de natuur. Commerciële cactusjagers onderscheiden zich in niets van stropers van bedreigde diersoorten die omwille van pels, ivoor of enig ander lucratief aspect dieren doden of uit hun biotoop ontvreemden.

Het zou wel van groot cynisme getuigen dat liefhebbers van cactussen mede aan de grondslag liggen van de ondergang van levensvormen die tijdens het evolutieproces van miljoenen jaren geworden zijn tot wat ze nu zijn. Het is niet moeilijk: sommige soorten hebben zo'n gespecialiseerd biotoop dat ze soms zeer lokaal voorkomen. Zulke populaties, die b.v. tot één bepaalde berghelling beperkt zijn, zijn zeer vlug totaal van de kaart geveegd.

In feite komt alles neer op een houding van respect voor andere levensvor-

men. Dit respect is in de natuur, waar de strijd om het bestaan op een meedogenloze wijze wordt gevoerd, niet bestaand. De mens is echter als éniġ levend wezen in de natuur tot dit altruïsme in staat. Daarom ook kan hij als enige genieten van de natuur. Laten we dan ook, door een verantwoorde houding, die ontzagwekkende veelheid en schoonheid aan vormen die de natuur ons biedt, bewaren en bevorderen.

Van Akerstraat 66, 1850 Grimbergen, België
Overgenomen uit: *Cactusflora*, maart 1983

Sulcorebutia tunariensis (Card.) Buin. & Don.

A.B. PULLEN

Het afgebeelde plantje, dat op eigen wortels in mijn collectie staat, is 3,5 cm ϕ bij een hoogte van 4 cm. Een tweede exemplaar van dezelfde soort, dat geënt staat op *E. jusbertii*, is nog iets forser van afmetingen.

Beide exemplaren spruiten sterk, zodat door de tijd grote groepen ontstaan. De soort is in 1964 door Cardenas beschreven als *Rebutia tunariensis* Card. (C. & S.J.A. 6 - 2, 1964).

Reeds in 1965 werd de naam omgecombineerd tot *Sulcorebutia tunariensis* (Card.) Buin. & Don. (C. & S.J.Gr.Britain 27-4, 1965). De soort aanduiding tunariensis verwijst naar de groeiplaats van deze soort: Monte Tunari, een berg in het departement Cochabamba, Bolivia. De planten groeien daar op een hoogte van 3200 m.

Foto van de
schrijver

In de cultuur groeien planten van deze soort, zowel geënt als wortelecht, goed. Ook de bloei laat in een zonnige kas niets te wensen over.

De bijzondere bloemkleuren zijn op de foto goed te zien. Deze overgang van kleuren, van goudgeel, via oranjetinten naar donkerrode kleurschakeringen zijn met woorden uiterst moeilijk goed te omschrijven. In mijn collectie bloeien deze planten omstreeks eind mei, begin juni. Uit zaad opgekweekte planten bezitten een dikke peenwortel. Een diepe pot en een grof grondmengsel verdienen daarom aanbeveling. Vooral na de bloei ruim water geven en volkomen droog overwinteren. Oppassen voor rode spintmijt. Kortom, een prima liefhebbersplant!

Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

TIJDSCHRIFTEN

Cactusvrienden nr. 4, 1982

Geopend wordt met een artikeltje over *Hippeastrum*-hybride, ook wel *Amaryllus* genoemd. In een babbeltje met de beginneling worden de voorjaarsactiviteiten besproken zoals het opstarten der planten en zaaien. De bestrijding van insecten en ziektes bij planten wordt vervolgd. Lomberg beschouwt de *Stapelia*'s. Kortere artikelen over *Eriocereus jusbertii*, *Aporocactus flagelliformis* en *Mammillaria bella*.

Cactusvrienden nr. 5, 1982

De beginneling wordt uitgelegd hoe zaaien en enten in zijn werk gaat. Neutelings beschouwt *Strombocactus disciformis* (uit Succ. mrt 1980). De behandeling van ziektes en andere plagen bij planten wordt afgesloten met een lijst van bestrijdingsmiddelen. Chalet beschrijft in een eerste aflevering zijn belevenissen in Peru uit 1976. De behandeling van *Gerbera*'s komt aan de orde. Kort artikel over *Gymnocalycium pugionacanthum*.

Cactusvrienden nr. 6, 1982

Een artikel over *Gymnocalycium asterium (stellatum)* en *damsii* en hun variëteiten. Neutelings beschouwt *Notocactus uebelmannianus*. Chalet vervolgt zijn reisverslag door Peru, een zeer nauwkeurige weergave van zijn belevenissen, voor zover dat te beoordelen valt. Vermeersch begint met een groots artikel over *Opuntia*'s. Na een inleiding beschrijft hij de geschiedenis en de morfologische benadering van het geslacht.

Cactusvrienden nr. 7, 1982

Vermeersch besluit zijn artikel over *Opuntia*'s. Hij gaat in op de decoratieve waarde van deze planten in een verzameling. Tot slot bespreekt hij 8 echte *Opuntia*'s en (*Austro*) *cylindropuntia*'s. Chalet vervolgt zijn Peru-verslag, een uitgebreid relaas van dag tot dag. Zeer de moeite waard; een grote opsomming van cactussen met bijna exacte opgave waar ze gevonden werden. Korte bespreking van *Thelocactus schwarzii*.

Cactusvrienden nr. 8, 1982

Geopend wordt met een artikel van Neutelings over *Austrophytum senile* (uit Succ. juni 1981). Na een korter artikeltje over *Cleistocactus baumannii* wordt het geslacht *Echinocereus*, zijn onderverdeling en twee soorten besproken. De Vos beschrijft *Copiapoa humilis*. Chalet besluit zijn relaas over zijn Peru-belevenissen. De Vos start een artikel over energie en grondstoffen uit planten. Hij gaat in op zonnebloem-, aardnoot- en soya-olie.

Cactusvrienden nr. 9, 1982

Ferocactus fordiï opent dit nummer. Neutelings beschrijft een afwijkende bloei bij zijn *Gymnocalycium damsii* (uit Succ. 1980). De Vos bespreekt *Corryocactus melanotrichus*, een Boliviaanse zuilcactus met zeer lange doorns. Dezelfde auteur vervolgt zijn artikel over energie en grondstoffen. Het nummer besluit met kortere stukjes over *Glandulicactus crassihamatus* en *uncinatus* en *Neochilena esmeraldana*.

Cactusvrienden nr. 10, 1982

De Vos gaat in op het geslacht *Echinofossulocactus* en in het bijzonder *E. vaupelianus*. Onder nieuwe planten wordt een korte beschrijving gegeven van enkele recente nieuwbeschrijvingen: *Pilosocereus gruberi*, *Echinocactus pectinatus* var. *rubrispinus* en *Melocactus schatzlii*. De soorten van het geslacht *Brasiliopuntia* passeren de revue, evenals *Brasilicactus graessneri*, *Copiapoa eremophila* en *Parodia rubida*. Evolutie in de praktijk is de titel van een artikel van Neutelings (uit Succ. dec. 1980).

Cactusvrienden nr. 11, 1982

Geopend wordt met *Gymnocalycium albispinum* door Neutelings (uit Succ. mrt. 1981), terwijl hij het nummer afsluit met *Astrophytum columnare* (uit Succ. okt. 1981). Daartussen bespreekt de Vos *Echinocereus viridiflorus* en zijn variëteiten, *Submatucana madisoniorum* en gaat hij in op de verzorging van succulenten in herfst en winter. Verder worden nog besproken *Hypoestes sanguinolenta* en *Aztekium ritteri*. Uittreksels uit recente nieuwbeschrijvingen van *Gymnocalycium piltziorum*, *Selenicereus innesii*, *Haworthia pehlemanniae* en *Huernia ingeae*.

Cactusvrienden nr. 12, 1982

Artikelen over *Navajoa fickeisenii*, *Impatiens*, *Ariocarpus fissuratus*, *Nopalxochia phyllanthoides* en *Gymnocalycium mihanovichii* var. *friedrichii* f. *Rubra "Hibotan"*.

Aztekia 1982 nr. 1-2

Het tijdschrift *Aztekia* is volledig in de Tsjechische taal. Dit nummer gaat in zijn geheel over het geslacht *Echinomastus*. Na de plaats in de familie van de Cactaceae worden alle soorten beschouwd. Diepgaander wordt ingegaan op *E. acumensis* en *E. mapimiensis*.

Aztekia 1982 nr. 3

Het geslacht *Pediocactus* wordt besproken. Na een inleiding over het geslacht worden alle soorten apart besproken met inbegrip van de synoniemie. Uitvoerig wordt ingegaan op de variabiliteit van *P. peeblesianus* var. *fickeisenii*. Twee pagina's worden gewijd aan *Escobaria*. Een artikel over zaaien en aandacht voor drie *Mammillaria*-beschrijvingen: *M. rubrograndis*, *M. beiselii* en *M. spec. Tepalcingo* Rep. 841.

Aztekia gedenkboek 1982

Ter gelegenheid van 60 jaar georganiseerd cactusleven in Tsjechoslowakije is dit boekje uitgebracht. Na een aantal pagina's historisch overzicht en de bijdragen van Tsjechische cactofielen uit heden en verleden aan de kennis over cactussen worden 56 pagina's gevuld met de besprekingen van de geslachten *Thelocactus* en *Sulcorebutia*. Alle soorten worden separaat uitvoerig besproken. Additioneel zijn er 36 pagina's zwart-wit afbeeldingen van vele van deze soorten.

Kaktusy jrg. 17 nr. 5 (1981)

Schütz beschrijft *Thelocactus hexaedrophorus* en vermeldt nogmaals de synoniemie van *T. fossulatus* hieraan. Riha verhaalt het vinden van *Melocactus mazelianus* en gaat in op de verwantschap met andere Melo's. Dezelfde auteur gaat in op de huidige modeplanten in onze liefhebberij: de Disco's. Extra aandacht besteedt hij aan *D. silicicola* en *D. magnimammus*. Schütz behandelt de vraagstelling welke lichtgolven voor de cactussen belangrijk zijn (dit zijn rood en blauw).

Kortere artikelen over *Rebutia ritteri* var. *nigricans* f. *hahniana*, *Mammillaria alamensis*, *Euphorbia polyacantha* en een witbloeiende vorm van *Mamillopsis senilis*.

Kaktusy jrg. 17 nr. 6 (1981)

Riha beschouwt de vormgroep rond *Melocactus harlowii* en komt op basis van veldonderzoek en opgekweekte planten tot de conclusie dat de vele nieuwbeschrijvingen van deze Oostcubaanse Melo's gereduceerd dient te worden tot *M. harlowii* var. *harlowii*, var. *nagyii* en var. *acunai*.

In een ander artikel behandelt Riha de cactusvegetatie in het nationale park Henri Pittier, Venezuela. Vrskovy zet de Braziliaanse Melo's op een rijtje en probeert enige lijn in de namenchaos te bewerkstelligen.

Schütz gaat in op het belang van zand in het grondmengsel en de soorten zand die er zijn. Kortere artikelen over *Thelocactus lophothele*, *Matucana's*, *Thelocactus tulensis* en zijn geelbloeiende vorm (HK 362) en *Gymnocalycium* spec. *San Pedro*.

Kaktusy jrg. 18 nr. 1, 1982

Baborak bespreekt uitvoerig *Neoporteria subgibbosa* en zijn aanpassing in de natuur. Andere soorten die besproken worden zijn *N. litoralis*, *N. microsperma* en *N. castanea*. Schütz verdedigt de naam *Gymnocalycium lafaldense* contra *bruchii* en in een ander artikel gaat hij in op onderstammen, o.a. de goede bruikbaarheid van *Myrtillocactus*. Vrskovy geeft een overzicht van alle door Horst (alleen of te samen met Baumgart en Buining) gevonden *Melocactussen* inclusief een tabel met veldnummers en de al dan niet geldige benamingen. Kortere artikelen over *Ferocactus stainesii*, *Pilosocereus palmeri* en *Escobaria hesteri*.

Kaktusy jrg. 18 nr. 2, 1982

Riha en Subik openen met *Matucana aureiflora* en daaraan ophangend de verschillende taxonomische opvattingen over het geslacht *Matucana*. Schütz behandelt de forma *spinosissimum* en de verschillende door Oehme beschreven vormen van *Gymnocalycium lafaldense*. Stuchlik vraagt zich af wat *Notocactus eremiticus* is. Pechanek vermeldt dat onlangs een nieuwe vindplaats van *Echinofossulocactus lloydii* is ontdekt en wel in de Sierra de Coneto. Wat tot nu toe als *E. lloydii* aangeboden werd, was meestal *E. erectocentrus*. Aan de hand van 5 importplanten worden de belangrijkste kenmerken aangegeven. Riha en Subik geven de klimatologische omstandigheden waaronder Peruaanse cactussen in de natuur leven. Aansluitend beschrijven zij het voorkomen van de vertegenwoordigers van het geslacht *Islaya*. Schütz bespreekt het bijmesten van cactussen en in een afzonderlijk artikel *Astrophytum ornatum* bij een kleurenfoto van vooroorlogse importen, die thans in de cactusverzameling te Brno staan.

Kaktusy jrg. 18 nr. 3, 1982

Geopend wordt met een artikel over *Thelocactus conothele*. Riha en Subik beschrijven in hun reisverslag door Peru vele soorten en variëteiten uit het geslacht *Islaya* en de daar heersende klimatologische omstandigheden. Schütz behandelt de cultuur van cactussen, die enige schaduw prefereren. Hij bespreekt ook *Neoporteria nigrilorrida* en Klikar *Mammillaria boolii*. Stuchlik somt de belangrijkste kenmerken van *Brasiliparodia chrysocoma* op. Slaba bespreekt de vele soorten en/of variëteiten van het geslacht *Erioseyca*, elke plant geïllustreerd met een foto.

Kaktusy jrg. 18 nr. 4, 1982

Schütz behandelt de historie van de indeling van *Digitorebutia digitiformis* en zet de opvattingen van Backeberg, Buining en Ritter naast elkaar. Riha en Subik bespreken *Discocactus rapirhizus* en Polak de cultuur van *Ferocactussen*. *Mammillaria tetrancistra* wordt door Schütz opgevoerd. Alle *Mammillaria's* die na Backeberg beschreven zijn, worden door Moucka, onderverdeeld in secties, opgesomd. *M. heidiae* wordt uitvoerig besproken. Riha en Subik vervolgen hun indrukken uit Zuid-Peru, het klimaat en de cactusvegetatie. Dezelfde auteurs behandelen epifytische cactussen en tonen eigen observaties van enkele epifytisch groeiende *Mammillaria's*. De negatieve werking van zinkzouten op cactussen wordt aangestipt. Besloten wordt met *Tephrocactus sphaericus*.

Kaktusy jrg. 18 nr. 5, 1982

Riha en Subik openen met de beschrijving van een nieuwe vorm van *Mammillaria mitlensis*. Slaba beschouwt de verschillen tussen *Astrophytum myriostigma* var. *tulense* en andere variëteiten. Schütz bespreekt *Echinocereus amoenus* en *Pyrhocactus pygmaeus*. Riha en Subik vervolgen hun Peru-reisverslag. Zij beschrijven de natuur tussen Lima en Huacabamba (*Espostoa*, *Armatocereus*, epiphyten). Moucka beschrijft onder "Mammillaria's na Backeberg" 9 soorten zoals *M. haudeana*, *M. stampferi* en *M. oteroi*. De vindplaatsen van het *Mammillaria wrightii*-complex worden beschreven door Riha en Subik en in het bijzonder die van de *forma wolfii*. Het gebruik van polyethyleenfolie wordt in ogenschouw genomen. Tot slot wordt *Browningia candelaris* onder de loupe genomen.

Kaktusy jrg. 18 nr. 6, 1982

Schütz opent met *Parodia maassii* var. *albescens* en betreft hierin ook taxa die als synoniem hieraan beschouwd worden. Riha en Subik bespreken in hun Peru-reisverslag de cactusvegetatie in het dal van de Rio Marañon. Ze vonden naast *Melocactus bellavistensis*, *Matucana madisoniorum* var. *pupupati* en andere cactussen een succulent *Rauhia peruviana*. Fencel belicht de flora van de Sandia Mountains in New Mexico. Stuchlik bespreekt *Notocactus agnetae* en geeft de verschillen aan voor de variëteiten ervan. Moucka bespreekt in zijn serie over nieuwere Mammillaria's 7 soorten, zoals *M. kraehenbuehlii*, *M. tonalensis* en *M. erythrocalyx*. Ingegaan wordt op het belang van bodemwarmte bij de kweek van cactussen. Verder artikelen over *Mammillaria buchenau*, *Hildewintera aureispina* en *Cephalocereus hoppenstedtii*.

Piante grasse vol. 2 nr. 3, 1982

Geopend wordt met een artikel tot het herkennen van enkele *Haworthia*-ondergeslachten. Bataïa en Zanovello bespreken een groot aantal soorten uit het geslacht *Monadenium*; rijk geïllustreerd. Sajeva geeft de eerste resultaten weer van experimenten met groeistoffen op de wortelvorming bij kiemplantjes van *Obregonia denegrii* en *Aztekium ritteri*. Uitvoerig wordt ingegaan op een in Italië genaturaliseerde *Opuntia*: *O. compressa*. Verder wordt aandacht geschonken aan *Tavaresia angolensis* en *Tacitus bellus*.

Piante grasse vol. 2 nr. 4, 1982

Boi beschouwt de literatuur over *Stapelia*'s en constateert contradicties. Bica bespreekt in de eerste aflevering over inheemse succulente planten in Italië de alpine succulenten behorende tot de *Sedums* en *Sempervivums*. Een zeer uitvoerig verslag met vele foto's. Kort besproken wordt *Pachypodium lamerei* var. *ramosum*.

Piante Grasse jrg. 3 nr. 1 (1983)

Sleiter en Stella gaan in op de algemene kenmerken van de familie der *Cactaceae*. Apart behandeld worden de verschillende botanische delen van de cactus. Kortere artikelen over de geografische distributie van de cactusgeslachten in Zuid-Amerika, *Echinopsis* "Haku-Jo" en de botanische tuin Hanbury in La Mortola.

The Chileans vol. 12 nr. 41 (1982)

In de bekende brede opzet (plantbespreking, vertaalde artikelen over die plant, beschrijvingen van de groeiplaats, reisverslagen, etc.) wordt in deze aflevering gestart met *Cleistocactus laniceps*. Na een tussenstapje over *Echeveria*'s in Bolivia wordt vervolgd met een andere Boliviana, *Samaipaticereus inquisivensis*, door Ritter omgedoopt in *Yungasocereus*. Het dal van de Rio Huacabamba en zijn vegetatie krijgt aandacht en speciaal de daar aangetroffen *Calymmanthium substerile*. Via een discussie over wat een soort is komt de vegetatie rond Lago Argentino (Zuid-Patagonië) aan de orde met o.a. *Austrocactus*. Tot slot een uitwijding over de fotosynthese bij succulenten (C₃- en C₄-cyclus).

L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen

INHOUD

Beste vrienden - Herman Koningsveld	166
Mesembryanthemaceae (XXXIV) - Fr. Noltee en A. de Graaf	167
Het geslacht <i>Gymnocalycium</i> (VI) - L. Bercht	170
Lezers schrijven - Nog een keer <i>Fraila</i> 's - J. v. Dooren	177
Cleistogamie - W. Simon	177
Cartoon - J. Claesen	179
Algemene ledenvergadering 1983 - L. Bercht	180
Draagt de cactustiefhebberij bij tot de ondergang der cactussen?? - F. Vanderbroeck	182
<i>Sulcorebutia tunariensis</i> - A.B. Pullen	185
Tijdschriften - L. Bercht	186